

TBMM

(S. Sayısı: 526)

Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Samsun Milletvekili Osman Çakır'ın; Şırnak Milletvekili Sevahir Bayındır'ın; Hakkari Milletvekili Hamit Geylani'nin; İstanbul Milletvekili Ayşe Jale Ağırbaş ve 2 Milletvekilinin; Mardin (Eski) Milletvekili Ahmet Türk ve 20 Milletvekilinin; Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç ve Batman Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ile Adalet Komisyonu Raporu (1/775, 2/84, 2/407, 2/477, 2/508, 2/534, 2/711)

Not: Tasarı ve Teklifler Başkanlıkça; esas olarak Adalet Komisyonuna; tali olarak, (2/84) esas numaralı Teklif hariç, İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1771/4432

10/11/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12/10/2009 tarihinde kararlaştırılan "Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

20/11/1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen ve ülkemiz tarafından da 1995 yılında onaylanan Çocuk Hakları Sözleşmesinin çocukların yargılanmasına ilişkin 40 ıncı maddesinde, taraf devletlerin, kanunları ihlal ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlal ettiği kabul olunan çocuklar bakımından, yalnızca bu çocuklara uygulanabilir kanunların, usullerin, makam ve kuruluşların oluşturulmasına; insan hakları ve yasal güvencelere tam saygı gösterilmesi koşulu ile bu tür çocuklar için adli kovuşturma olmaksızın önlemler alınmasına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Diğer yandan, uluslararası mevzuatta, çocuklar hakkında en son çare olarak hapis veya para cezası verilmesi gerektiği benimsenmiş ve çocukların yararının her zaman üstün tutulması ilkesi kabul edilmiştir.

Belirtilen amaçla hazırlanan ve korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler ile suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usul ve esaslarına, çocuk mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin hükümleri kapsayan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 15/7/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunda çocukların yargılanması usulü ile bunların yargılanacakları mahkemeler ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Ancak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda, çocuklara verilecek cezalar ile yargılanacakları mahkemeler konusunda bazı istisnalara yer verilmiştir. Tasarıyla, Terörle Mücadele Kanununda yer alan bu istisnaların kaldırılması öngörülmektedir.

4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanununun 6 ncı maddesinde, şikayet başvurusu üzerine infaz hakiminin duruşma yapmaksızın dosya üzerinde yapacağı incelemeden sonra karar vereceği düzenlenmiştir. Hükümlü veya tutuklular hakkında verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikayet başvuruları da aynı usulle incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bu uygulama, savunma hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle eleştirilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının kapsam ve mahiyeti dikkate alınarak, hükümlü veya tutuklulara verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikayet başvurularında infaz hakiminin, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan sonra karar vermesini sağlamak amacıyla değişiklik yapılmaktadır.

Diğer yandan, infaz hakimliklerinin yaptıkları görev gereği ceza infaz kurumlarıyla yoğun irtibatı nedeniyle, bu hakimliklerin adliyelerde veya ceza infaz kurumlarında görev yapabilmelerini sağlamak amacıyla, bu hakimliklerin kuruldukları yer adliye binasında görev yapacağına dair hükmün de kaldırılması gerekmektedir.

Ülkemiz tarafından da onaylanan Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol hükümlerinin gereği yerine getirilmek üzere, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununa 3/8/2002 tarihli ve 4771 sayılı Kanunun çerçeve 2 nci maddesiyle göçmen kaçakçılığı suçunu düzenleyen 201/a maddesi eklenmiştir.

1/6/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinde de göçmen kaçakçılığı suç olarak düzenlenmiş olup, maddenin yaklaşık dört yıllık uygulaması sonunda bazı sorunlarla karşılaşıldığı gözlemlenmiştir.

Ülkemiz hem hedef hem de transit ülke konumunda olmasından dolayı yasa dışı göç hareketlerinin sosyal, ekonomik ve politik etkilerine maruz kalmakta ve uluslararası platformlarda yasa dışı göçle etkin mücadele edilmediği yönünde eleştiriler yapılmaktadır. Tasarıyla, söz konusu 79 uncu maddenin daha etkili uygulanabilmesini temin etmek amacıyla değişiklik yapılması öngörülmektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince, ceza hükmünün, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin tespit edilmiş olmasına rağmen, bazı başvurular için yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilememektedir. Bu durumun önlenmesi bakımından, 4/2/2003 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde derdest olup da, sonradan ceza hükmünün İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiği tespit edilen kararlar açısından da yargılamanın yenilenmesi yolunun açılması zorunluluk arz etmektedir.

Yukarıda belirtilen aksaklıkların ve insan hakları ihlallerinin önüne geçilmesi için, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda değişiklikler yapılması amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesinde, aynı Kanunun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen suçları işleyenler hakkında, ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis veya adli para cezalarının yarı oranında artırılarak hükmolunacağı, düzenlenmiştir. Bu hüküm, çocuklar bakımından da geçerlidir. Yapılan düzenlemeyle, çocukların Terörle Mücadele Kanununun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen suçları işlemeleri halinde, haklarında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis veya adli para cezalarının ayrıca yarı oranında artırılmasının önüne geçilmektedir.

Madde 2- İnfaz Hakimliği Kanununun 6 ncı maddesinde, şikayet üzerine infaz hakiminin yapacağı işlemler ve verebileceği kararlar düzenlenmiştir. Buna göre, infaz hakimi duruşma yapmaksızın dosya üzerinde yaptığı incelemeden sonra karar vermektedir. Disiplin cezalarına karşı yapılan şikayet başvuruları da aynı usulle incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bu hüküm ve uygulamalar, savunma hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle eleştirilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının kapsam ve mahiyeti dikkate alınarak, hükümlü veya tutuklulara verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikayet başvurularında infaz hakiminin, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan sonra karar vermesini sağlamak amacıyla değişiklik yapılması öngörülmektedir. Ayrıca, hükümlü veya tutuklunun, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla da savunmasını yapabilmesi yönünde imkan getirilmektedir. Diğer yandan, infaz hakiminin, gerek görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda alabilmesine imkan tanınmaktadır.

Madde 3- İnfaz Hakimliği Kanununun 6 ncı maddesine eklenen hükümler doğrultusunda, daha önceden verilmiş ve infaz hakimliğinin incelemesinden geçmiş disiplin cezaları bakımından da aynı hakkı tanımak amacıyla söz konusu Kanuna geçici madde eklenmektedir. Bu hak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan mevcut başvurular bakımından da geçerli olacaktır.

Madde 4- Göçmen kaçakçılığı suçunun ülkemiz içerisinde veya kara sularımız kapsamında işlenmesi durumunda, mahkemelerce suçun teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmekte ve ceza indirimi yapılmaktadır. Bu durumda, yakalanan şüpheliler çoğunlukla tutuksuz yargılanmakta ve kısa süre içinde yeniden aynı suçu işlemekten dolayı yakalanmaktadır.

Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasına "Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur." hükmünün eklenmesiyle, suçun teşebbüs aşamasında kalması halinde dahi, failerin bundan dolayı tamamlanmış suç gibi cezalandırılması öngörülmekte ve böylelikle bu suçun işlenmesi halinde faillere en az üç yıl hapis cezası verilmesi sağlanmaktadır.

Diğer yandan, söz konusu 79 uncu maddeye ikinci fıkra olarak, suçun, mağdurların; hayatı bakımından bir tehlike oluşturması veya onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi halinde, verilecek cezanın yarısından üçte ikisine kadar artırılmasını öngören bir fıkra eklenmekte ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmektedir. Bu suretle, kaçak göçmenlerin kamyon kasalarında havasız olarak veya küçük kayıklarda kalabalık şekilde taşınması sırasında hayati tehlike oluşması veya ölüm gerçekleşmesi durumunda verilecek cezaların artırılması sağlanmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi değiştirilerek, göçmen kaçakçılığı suçunun işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilmesi bakımından, belirlenen katalog suçlar arasına göçmen kaçakçılığı suçu da eklenmektedir.

Mahkemelerde bu suçun işlendiği konusunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığının kabulü halinde tutuklama kararı verilebilecektir.

Madde 6- Maddeyle, daha önceden yargılamanın yenilenmesi istemleri esassız olması sebebiyle reddedilenler açısından, yeni bir yargılama sebebi ortaya çıkmadan tekrar başvuruda bulunulması durumunda, mahkemelerin gereksiz yere meşgul edilmesinin önüne geçilmesi ve usul ekonomisi açısından "istemin kabule değer bulunmadığından reddedilmesi" sağlanmaktadır.

Madde 7- Maddeyle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince, ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin tespiti üzerine, mahkemece ihlale yol açan kanunların tekrar uygulanması ve hükümlü hakkında aynı cezanın verilmesi söz konusu ise, yargılamanın yenilenmesi isteminin esassız olması sebebiyle reddine karar verilmesi öngörülmektedir. Buna göre, ihlal kararları üzerine mahkemelerin yapacağı değerlendirme sonucunda 321 inci madde kapsamında hiçbir şekilde "hükme tesir etme"nin söz konusu olmadığına anlaşılması durumunda, "yargılamanın yenilenmesi isteminin esassız olması sebebiyle reddi" kararı verilecektir. Örneğin, gözaltı süresinin uzunluğu gibi sebeplerle, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlal edildiğinin tespit edilmesi durumunda, adli hatanın tamiri mümkün bulunmadığından yargılamanın yenilenmesi istemi, esassız olması sebebiyle reddedilecektir.

Madde 8- Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasıyla yargılamanın yenilenmesi yolu açılan kararlar bakımından, daha önceki başvurunun, istemin esassız olması nedeniyle reddedilen kararlar hariç olmak üzere, yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulabilmesi için, bir yıllık hak düşürücü süre öngörülmektedir.

Madde 9- Maddeyle, Terörle Mücadele Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmak suretiyle, yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanmaları sağlanmaktadır. Ayrıca, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması, seçenek yaptırımlara çevirme ve ertelemeye ilişkin yasakların yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocuklar bakımından ortadan kaldırılması için, Terörle Mücadele Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "onbeş yaşını tamamlamamış" ibaresi madde metninden çıkarılmaktadır.

Diğer yandan, infaz hakimliklerinin yaptıkları görev gereği ceza infaz kurumlarıyla yoğun bağlantıları nedeniyle, bu hakimliklerin adliyelerde veya ceza infaz kurumlarında görev yapabilmelerini sağlamak amacıyla İnfaz Hakimliği Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Öte yandan, Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılarak, bu kapsamda kalan, 4/2/2003 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde derdest olup da, daha sonra Mahkemece, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlal edildiği tespit edilen ceza hükümleri açısından, yargılamanın yenilenmesi yolu açılmaktadır.

Madde 10- Yürürlük maddesidir.

Madde 11- Yürütme maddesidir.

SAMSUN MİLLETVEKİLİ OSMAN ÇAKIR'IN TEKLİFİ (2/84)
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. Maddesine Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Osman Çakır
Samsun

GEREKÇE

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesi tutuklama nedenlerini düzenlemektedir. Maddenin 1. fıkrasında genel tutuklama nedenleri sayılmış, 3. fıkrasında ise kuvvetli suç şüphesinin bulunması halinde tutuklama kararı verilecek bazı suçlar katalog olarak belirtilmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanununun tutuklama için sadece kuvvetli suç şüphesinin varlığını yeterli gördüğü suçlar ile ilgili mantığı, bu suçların toplumsal değerleri ağır derecede sarsıcı özellik taşımasıdır.

Ceza Kanununda, toplumsal değerleri ağır bir şekilde sarsıcı etki gösteren bazı suçlar, Ceza Muhakemesi Kanununun 100/3. fıkrasında yer alan katalog suçlar arasında sayılmamıştır.

Şu andaki düzenlemeye göre, savaş halinde askeri casusluk fiilleri bile tutuklama gerektiren fiiller arasında sayılmaması ciddi bir eksikliklerdir. Bu ciddi bir çelişkidir.

Bu eksikliklerin giderilmesi için;

Suçun işleniş biçimine göre ağırlaştırılmış müebbed cezası gerektiren casusluk fiilleri ile belli bir bölgede askeri otoritenin gaspı fiillerinin de tutuklama gerektiren fiiller arasında sayılmasında yarar bulunmaktadır.

**5271 SAYILI CEZA MUHALEMESİ KANUNUNUN 100. MADDESİNİN 3. FIKRASINA
BAZI BENDLER EKLENMESİNE DAİR KANUN**

MADDE 1- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100. maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bendler eklenmiştir.

g- Türk Ceza Kanununun 317. maddesinde yer alan “Askeri Komutanlıkların Gaspı” suçu

h- Türk Ceza Kanununun 328. maddesinde yer alan “Siyasal ve Askeri Casusluk” suçu

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ SEVAHİR BAYINDIR'IN TEKLİFİ (2/407)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

12.02.2009

Sevahir Bayındır

Şırnak

GENEL GEREKÇE

Çocuğa doğumundan itibaren birey olma hakkını tanıyan, bu haklarla birlikte çocuğun yaşama, gelişme, korunma ve katılma gereksinimlerine önem ve öncelik veren, çocuğun özel hak ve gereksinimlerinin uluslar arası ortamda kabul edilmesi ve korunmasını sağlayan, insan hakları hukuku bünyesinde kendine özgü bir yapıya olan ihtiyacın sonucunda insan hakları alanı içinde çocuk hakları alanı oluşmuş ve gelişmiştir.

Çocuk Hakları'nı güvence altına almak için BM İnsan Hakları Beynamesindeki ilkeleri açmak ve bu ilkelere uluslar arası hukuki bir nitelik kazandırmak için BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi hazırlanmış ve imza altına alınmıştır.

1989 yılında BM Genel Kurulu tarafından kabul edilen sözleşmeyi, Türkiye 1990 yılında imzalamıştır. Türkiye'nin 1995 yılında onayladığı ve çocukların yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarını tanımlayan BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesine göre, daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış her birey çocuktur.

Sözleşme, çocukların en iyi biçimde yaşamalarını ve kendilerini tam anlamıyla gerçekleştirebilmelerini sağlamaya dayanır. Başka bir ifadeyle çocukları ilgilendiren bütün etkinliklerde "çocuğun yüksek yararı" temel alınmasını şart koşar.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu "her ne olursa olsun, her ne fiil gerçekleştirirse gerçekleştirsin 18 yaş altındaki tüm bireyleri çocuk olarak kabul etmektedir ve çocukların kendilerine tanınan tüm hakları kullanmalarını sağlayıcı destekleyici ve koruyucu tedbir kararları alacak bir yaklaşım öngörmektedir.

18 yaş altındaki bireylerin yani çocukların tutuklanmaları ve yetişkinlerle aynı mahkemelerde (özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde) yargılanmaları, Türkiye'nin onaylayarak yükümlülük altına girdiği BM Çocuk Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere birçok uluslar arası sözleşmeye, hukuk devleti ilkesine ve çocuk adalet sistemine aykırıdır.

Çocukların suça itilme nedenleri kapsamlı, bağımsız ve tarafsız bir şekilde değerlendirilmeleri ve onların tekrar suça yönelmelerini önleyecek mekanizmaların yapılmasını, çocukların gerek yargılanmaları süresince gerekse yargılanma sonrasında eğitim başta olmak üzere hiçbir haklarından yoksun kalmamalarını, psikolojik ve gelişimsel destek almaları gerekmektedir.

Aynı sözleşmenin 2. maddesiyle; bu sözleşmede yer alan hakların her çocuğa kendilerinin, ana babalarının yasal temsilcilerinin sahip oldukları ırk, renk, cinsiyet, dil, siyaset, başka düşünceler, ulusal etnik, sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeni ile hiç bir ayırım gözetmeksizin tanıyıp uygulanacağını hükme bağlamıştır.

Anayasanın 90. maddesi aracılığıyla Çocuk Hakları Sözleşmesini 37. ve 40. maddesini uygulamak zorunluluğumuz ortaya çıkar.

ÇHS'nin 37 ve 40. maddesi incelendiğinde;

Yasalara aykırı davranan ya da öyle sanılan her çocuğun kişisel saygınlık ve değer anlayışını geliştiren yaş durumunu gözeten ve toplumla yeniden bütünleşmesini sağlayan kendine özgü kurulmuş Çocuk Mahkemelerinde yargılanma hakkına sahip olduğu kabul edilmiştir.

Anayasamız 10. maddesinde Çocuk Hakları Sözleşmesinin eşitlik ilkesini tekrarlamıştır.

141. maddesiyle de küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulu ilkesi yer almıştır.

Bu ilke çerçevesinde Çocuk Koruma Kanunu ile suça sürüklenen çocukların korunmasına yönelik özel hükümler öngörülmüştür. Kanunun 3. maddesi ile daha erken yaşta ergin olsa bile 18 yaşını doldurmamış kişiyi çocuk kabul etmiş ve yasanın uygulama alanına almıştır.

Suçta sürüklenen çocuk kavramı olarak;

Kanunlarda, suç olarak tanımlanan bir fiil, işlendiği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuğa esas aldığını belirtmiştir.

Bu tür çocukların; Çocuk Mahkemeleri ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanabileceklerini hükme bağlamıştır.

Bu durumda gerek taraf olduğumuz uluslar arası sözleşmeler, gerek Anayasamız gerekse çocukların yargılanması koşullarının belirleyen Çocuk Koruma Kanunu; Çocukların kendilerine özgü Çocuk Mahkemelerinde yargılanmaları gerektiğini; Çocuklar için tutuklama ve özgürlüğünden yoksun bırakan yaptırımın en son çare olarak ve en kısa süreli olarak kullanılacağını hükme bağladığını görmekteyiz.

Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13. maddeleri 5-18 yaş arasındaki çocukların uluslar arası sözleşmeler, Anayasa ve Ulusal Çocuk Koruma Kanunu'na aykırı olarak yetişkinler için bile doğal mahkemelerinin dışında özel ve ağır hükümler içeren bir mahkemede yargılanmalarına olanak vermektedir. Ayrıca çocuklar için en son çare olarak kabul edilen özgürlüğünden yoksun kalma cezası, tek seçenek olarak yasa konulmuştur.

15.07.2006 tarihinde değiştirilen 9. ve 13. maddeler, Anayasanın 90. maddesinde yer alan usule uygun kabul edilen hak ve özgürlüklerine ilişkin uluslararası sözleşmeler, Anayasaya aykırılıkları bile tartışılmayarak iç hukuk normlarının önce ve ivedilikle uygulanır hükmü yer almaktadır.

Anayasanın 37. maddesinde yer alan hiç kimse doğal mahkemesi dışındaki bir Mahkemede yargılanamaz kuralına, Anayasanın 141. maddesinde yer alan, küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler uygulanır, hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 14.maddesinde ayrımcılık yasağı ile ilgili düzenleme yer almaktadır. Sözleşmenin 6.maddesindeki "Adil Yargılanma Hakkına" aykırı olarak, sözleşmeye taraf olunmasına karşın TMK'nın 9. ve 13. maddeleriyle 12-15, 15-18 yaş ayrımı yapılarak, 15-18 yaş aralığında bulunan kanunla ihtilaf halindeki çocukların deyim yerindeyse yetişkin çocuk hatta yetişkin kabul edilmesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırıdır.

Yukarı belirttiğimiz gibi, Anayasanın 90/son maddesi gereğince, ulusal yasalarla kanunla uygun bulunarak yürürlüğe giren uluslar arası sözleşmelerin aynı konuda farklı düzenlemeler içermesi halinde uluslar arası sözleşmelerin yasadan önce uygulanması esastır. Buna karşın Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13.maddesindeki düzenlemeyle BM Çocuk Hakları Sözleşmesindeki çocuk tanımı kapsamında kalan kanunla ihtilaf halindeki küçükler arasında yargılamayı yapacak makam/mahkeme ayrımı yapıldığı gibi hapis cezasına seçenek yaptırımların uygulanması olanağı da ortadan

kaldırılmıştır. Kısacası, TMK'nın 9. ve 13. maddeleriyle, BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1., 2. ve 40.maddelerine, Birleşmiş Milletler Çocukların Yargılanması İle İlgili Uyulması Gereken Standart Şartlar Asgari Kurallarının 14.maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. ve 14.maddelerine dolayısıyla Anayasanın 90.maddesine aykırı olarak, 15-18 yaş aralığında bulunan çocukların yargılanmasında farklı makamlar görevli ve yetkili kılınmış, hapis cezasına alternatif olarak uygulanacak seçenek yaptırımlarsa ortadan kaldırılmıştır.

Açıkladığımız tüm bu nedenlerden dolayı, TMK'nın 9. ve 13. maddelerinin Anayasanın 10. maddesinde düzenlenen "eşitlik ilkesine" açıkça aykırılık teşkil ettiğinden dolayı yasa metninde ki gereken düzenlemeler yapılmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. ve 13. maddeleri Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen "Eşitlik ilkesine" açıkça aykırılık teşkil ettiğinden dolayı ilgili maddelerin yasa metninden çıkarılması gerekmektedir. Ayrıca, Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. ve 13. maddelerindeki düzenlemeler, çocukları koruyacak nitelikte değildir. Aksine çocukları suça karşı tamamen korumasız bırakacak düzenlemelerdir. Bu mekanizmayı da oluşturacak yargı sistemi ise Çocuk Mahkemeleridir. TMK ile 15-18 yaş aralığındaki çocuklar kendilerine özgü ceza adalet sistemi dışına itilerek, yetişkinlere ait ceza adalet sistemine dahil edilmeleri onların sosyal ortamlardan uzaklaşmalarına, eğitim hakkından mahrum kalmalarına ve çocuk yaşta özgürlüklerinden yoksun kalmalarına ve derin psikolojik travma yaşamalarına neden olacaktır. İlgili maddelerin Anayasaya aykırılıkları dışında, TMK'nın 9. ve 13. maddeleri, çocukların kendilerine özgü Çocuk Mahkemelerinde değil de "suça özgü" olarak kurulan Özel Yetkili Mahkemelerde yargılanmalarını beraberinde getirmektedir. Aynı zamanda yetişkinleri de yargılayan mahkemelerde ve yetişkinlere özgü usullerle yargılanmasına, haklarında yetişkinler gibi özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlere ve hapis cezasına alternatif yaptırımların uygulamamasına sebebiyet vermektedir. Çocukların kavrayış, bilinç düzeyi ve zayıf eylem yeteneği göz önüne alındığında, örgütlü suçlardan yargılanmalarının hem biyolojik hem de psikolojik olarak gerçekçi olmadığı açıktır.

Bu gerekçelere dayanarak, yasalarla korunan hukuki menfaatlerin özüne açıkça aykırı olduğu için 9. ve 13. madde ile ilgili yasa metnindeki düzenlemeler yapılmalıdır.

Madde 2- Madde 1 de belirtilen madde gerekçesi, madde 2 için de geçerlidir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1-12/04/1991 tarihli ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 9 uncu maddesinin son cümlesi yasa metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2-12/04/1991 tarihli 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 13 üncü maddesinin tamamı yasa metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HAKKÂRİ MİLLETVEKİLİ HAMİT GEYLANI'NİN TEKLİFİ (2/477)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hamit Geylani

Hakkâri

GENEL GEREKÇE

Yeni Türk Ceza Kanunu'nun 220. ve 314. maddesi ile Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. maddesi, adalet duygusunu sarsacak derecede haksızlıklar yaratmaktadır. Yargı organların bu maddeleri yorumlama biçimiyle uygulamada sıradan bir mitinge veya yürüyüşe katılmış olmak veya örgüt lehine bir slogan atmak dahi artık örgüt üyeliği olarak değerlendirilmekte ve cezalandırılmaktadır. Bu maddelerin uygulamasında; bir yürüyüşe katılıp slogan atan bir çocuk veya yetişkin, silahlı bir örgütün militan kadrosunda olan bir üyesinden daha fazla ceza alabilmektedir.

Son dönemlerde toplumun vicdanını yaralayan buna benzer çok sayıda yargı kararlarına tanık olunmaktadır. Yüzlerce çocuk hakkında gösterilere katıldıkları ve polise taş attukları gerekçesiyle çeşitli mahkemelerde davalar açılmış ve tutuklanmışlardır. Polise taş attığı iddia edilen çocuklar için talep edilen cezalar, kasten adam öldürme suçunun karşılığı olan cezaya neredeyse eşit düşmektedir.

Tasarı haline getirildiği günden bu yana düşünce ve ifade özgürlüğüne getirdiği kısıtlama ve yasaklarla gündemden düşmeyen 5237 Sayılı TCK'nın 314 ve 220. maddeleri örgüt kurma suçlarını düzenlemektedir.

Bu maddeler, yasadışı örgüt kurma, kurulan örgütlere üye olma, bu örgütlere yardım etme, örgütlerin propagandasını yapma gibi suçlar, cezai yaptırıma bağlanmaktadır.

Ancak aynı hükümler arasında "örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyenlerin de örgüt üyesi gibi cezalandırılacağına" dair bir düzenleme de yer alıyor (TCK: 220/6). Öte yandan yeni TCK sistemi, ceza hukukunun bir kavramı olan "gerçek içtima" esaslarını benimliyor ve failin tek bir eylemi ile ceza kanununun farklı hükümlerinin ihlal edilmesi durumunda, sanığın her bir suçtan ayrı ayrı cezalandırılacağını öngörüyor.

28 Mart 2006 tarihinde Diyarbakır'da yapılan cenaze törenlerinde meydana gelen ve ardından çevre illere de sirayet ederek birkaç gün süren gösterilerle ilgili Yargıtay Ceza Genel Kurulu (CGK), TCK'nın yukarıda anılan hükmüyle ilgili ceza hukukunun yorum ilkelerini hayli zorlayan bir karara imza attı.

CGK'nın 2007/9-282 Esas ve 2008/44 karar sayılı kararında sonuç olarak şu görüşe yer verilmiştir: "... Örgütün genel çağrısı, örgüte ait yayın organlarının yayınları ve çağrıları ile somutlaşmış olup bu çağrıların belirli bir kişiye yapılmış olmasına gerek bulunmuyor.

Örgütün bilgisi ve istemi doğrultusunda gerçekleştirilen bu eylemlerin örgüt adına gerçekleştirildiği sabittir. Örgüt adına gerçekleştirilen bu eylemlere katılan sanığın eylemi, diğer suçların yanında 5237 sayılı TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddeleri yollamasıyla 314/2 maddesine de aykırılık oluşturur."

Buna göre bir gösteri yürüyüşüne katılarak örgüt lehine slogan atan biri, üç suçtan ayrı ayrı yargılanacak ve cezalandırılacaktır.

Önce yasadışı toplantı ve gösteriye katıldığı için Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Yasası hükümlerini ihlal etmekten, ardından örgüt lehine slogan attığından Terörle Mücadele Yasası'nın örgüt propagandasını düzenleyen 7. maddesinden cezalandırılacaktır. Ve en sonunda aynı kişi örgüte üye olmamakla birlikte, örgütün istediği ve yapılması çağrısında bulunduğu iddia edilen gösteri eylemine katıldığı için ayrıca örgüt üyesi gibi en az 7,5 yıl hapis cezası ile de cezalandırılacaktır. Böylece sadece bir cenaze töreni veya herhangi bir etkinliğe katılan biri 20 yıla varan hapis cezasıyla yargılanabilecek.

Örgütün ideolojisi, siyaseti ve stratejisinden hiç haberdar olmayan bir yurttaş da gerçekte aynı konuda ihtiyaç duyarak kimi etkinliklere katılması durumunda, örgütün istediği bir konuda ve onun çağrısına uyarak bir davranışta bulunduğu ileri sürülerek örgüt üyesi gibi cezalandırılabilecektir.

Ceza Kanunu sözü edilen normunun Yargıtay CGK'nın içtihadı doğrultusunda bu şekilde uygulamasının sürdürülmesi durumunda, kısa bir süre sonra binlerce kişi tek bir davranış nedeniyle diğer suçların yanında örgüt üyeliği gibi ağır cezalarla cezalandırılacak, giderek toplumunun bir kesimi örgüt üyesi yapılarak, belki de cezaevlerinde yer kalmayacak. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün verilerine, Türkiye'deki cezaevlerinde son 39 yılın en kalabalık dönemi yaşanmaktadır.

Ayrıca TCK 220. maddenin 7. fıkrası "Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır" diyor. TCK 314/3 fıkrası da, 220. maddeye atıf yaparak, "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır" diyor. 765 Sayılı Eski TCK'da 169 ve 314. Maddeleriyle düzenlenen "Örgüte Yardım ve Yataklık Suçu" Yeni TCK'da düzenlenmemiştir.

Örgüte hakim olan hiyerarşik ilişki içinde olmamakla beraber, bilerek ve isteyerek örgüte yardım eden kişinin, örgüt üyesi kabul edilerek cezalandırılması öngörülmüştür. Bu nedenle, "örgüte yardım ve yataklık" adıyla ayrı bir suç tanımlaması yapılmamıştır. Bu kavram altında söz konusu edilen fiiller, nitelik bakımından örgüte üye olmak dolayısıyla sorumluluğu gerektirmektedir. (TCK 220/7)

Bu hüküm pratik yaşamda oldukça sıkıntılar yaratmakta ve adaletsiz bir hukuk uygulamasına neden olmaktadır.

Bir örgüt üyesinin evinde kaldığı bir akrabası veya arkadaşı, doğrudan örgüt üyesi gibi cezalandırılmaktadır. Bu hükmün değişmesi gerekmektedir.

3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu, hemen her maddesi ciddi hukuki sorunlar barındırmaktadır. Bu yasanın tümünden kaldırılması veya değiştirilmesi gerekmele birlikte önem arz eden ve acil değiştirilmesi gereken 7. Maddesi üzerinde değişiklik teklif edilmektedir. Yasanın 7. Maddesinin 2 ve 3. fıkrasında düzenlenen hükümler, 5237 Sayılı TCK'nın 220/8 maddesinde zaten düzenlenmiş olup, düşünce açıklamaları önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. Keza 7. maddenin 1. fıkrası silahlı örgüt suçunu düzenleyen TCK 314. Maddesine atıf yapmaktadır.

"Terör Örgütünün Propagandasının Yapılması" şeklinde düzenlen 2. ve 3. fıkra, uygulamada çok ciddi haksızlıklara neden olmaktadır. En basit bir demokratik eylem bile yasanın bu hükmü kapsamında değerlendirilmektedir.

Suç ve ceza arasında makul ve adil bir dengenin olması gerektiği ceza hukukunun bilinen ilkelerinin başında geliyor. Bu dengenin bozulmasına yol açacak düzenlemeler adil yargılama hakkını ihlal edeceği gibi, toplumun yargıya ve devlete olan güvenini de ortadan kaldıracaktır. Uygulamanın aynı zamanda Anayasa'nın ve taraf olduğumuz AİHS'nin adil yargılama hakkını koruma altına alan hükümlerine aykırı olduğundan da kuşku bulunmuyor.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile örgüt üyelerinin doğrudan talimatlarıyla işlenen suçlardan dolayı kişinin fail olarak cezalandırılması düzenlenmektedir. Böylece "cezaların şahsiliği ilkesi" korunmuş olmaktadır. Madde ile örgüt üyesi olmadığı halde, örgüt adına suç işleyen bir kişinin, sadece işlediği suç bakımından cezalandırılmasını öngörmektedir. Bu kişi ayrıca örgüte üye olma suçundan cezalandırılmaz. Yine madde ile, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin örgüt üyesi olarak cezalandırılması önlenmiştir. 8. fıkra yürürlükten kaldırılarak, düşünce ve ifade özgürlüğü suç olmaktan çıkarılmıştır. Böylelikle, son dönemlerde sıkça karşılaştığımız hukuksuzlukların ve haksızlıkların önlenmesi hedeflenmiştir.

Madde 2- Madde ile Terörle Mücadele Kanunu'ndaki 7/2 fıkrasında yer alan, "Terör Örgütünün Propagandasının Yapılması" hakkındaki düzenlemenin yaratmış olduğu hukuksuzluğun ve sıkıntıların önlenmesini hedeflemektedir. Zira, TCK 220. Maddesi'nin 8. fıkrası bu konudaki suç ve cezayı düzenlemiştir. Ancak bu fıkra hükmü de, düşünce ve ifade özgürlüğü önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. Zaten, Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. Maddesi'nin 1. fıkrası, TCK 314. Maddesine atf yapmaktadır.

Madde 3- Kanunun yürürlük tarihidir.

Madde 4- Kanunun kimler tarafından yürütüleceğini belirtir.

TÜRK CEZA KANUNU VE TERÖRLE MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220. Maddesinin 5, 6 ve 7. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir, 8. fıkrası ise yasa metninden çıkarılmıştır.

“MADDE 220-

5) Örgüt yöneticileri, doğrudan verdikleri talimatlar neticesinde işlenen suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

6) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, sadece işlediği suçtan dolayı cezalandırılır.

7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, 1 yıldan 2 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

8) Fıkra yasa metninden çıkarılmıştır.”

MADDE 2- 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. Maddesinin 2. ve 3. fıkrası yasa metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ AYŞE JALE AĞIRBAŞ VE 2 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/508)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Ayşe Jale Ağırbaş
İstanbul

Hasan Erçelebi
Denizli

Hüseyin Mert
İstanbul

GENEL GEREKÇE

Çocuk, gelişim dönemlerini yaşayan, toplumsal anlamda birey olmaya hazırlanan ve bu nedenle sorunlar ve karmaşalarla yüklü 18 yaşından küçük bireylerdir. Doğduğu andan itibaren kendine has karakter, davranış, duygu, zeka ve görünüme sahip olan çocuk, ayrı ayrı yaratıcılık gücü, ilgi ve yeteneklerle donatılmış yetişkinden farklı özellik gösterdiği kabul edilen bir kişi olarak tanımlanmaktadır.

Çocuk ve suç kavramlarını birlikte ifade etmek birçok zaman güç olmakla birlikte, çocuk suçluluğu gelişmekte olan ülkelerin önemli sosyal sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Toplum ve çocukları suçtan korumanın temel aracı olarak bugüne kadar sürekli ceza hukukuna başvurulmuştur. Oysa, ceza hukuku çocukları suçtan korumanın en elverişsiz aracıdır. Cezalandırma sistemi çocuğu suça iten nedenleri ortadan kaldırmamakta, çocuğun kişiliğine giderilmesi güç zararlar vermektedir. Çocukları her türlü olumsuzluklardan korumak üzere, çocuklara evrensel olarak kabul edilen haklar veren uluslararası sözleşmeler imzalanarak kabul edilmiş ve bu haklar ülkelerin ulusal yasalarında da yer bulmuştur. Bu şekilde, çocuğun cezalandırılması yerine çocuğun "toplumsallaşmasını" sağlamaya, hatalı ve yanlış deneyiminin etkilerini en aza indirmeye yönelik yaklaşımlar benimsenmeye çalışılmıştır. Ceza hukuku bakımından öngörülen evrensel koruma ilkeleri, çocukların belli bir yaşa kadar ceza ehliyetinin olmaması ve çocukların suçların faili de olsa esasen o suçun mağduru olarak kabul edilmesi şeklindedir. Suça itilen çocuklara ilişkin koruma hükümleri, suçun türü ne olursa olsun, her çocuk bakımından aynı şekilde uygulanmasını gerektirmektedir. Suçun türüne göre çocuk suçlular arasında ayırım yapmak, çocuk haklarına aykırılık teşkil etmektedir. Çocuklar yetişkinler gibi yargılanmamalı ve çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulmalıdır. Ceza alan çocukların cezalarının infazı çocuklara özgü koşullarda yapılmalıdır. İyi bir yasa koyucunun asıl amacı suçları önlemek olmalıdır. Önlemek cezalandırmaya tercih edilmelidir. Çünkü, suçları önlemek gelecekte adil ve insan haysiyetine yaraşır bir toplumsal düzen yaratmaya yöneliktir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler'in Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ni 1995 yılında imzalayarak yürürlüğe sokmuştur. Anayasamızın 90'ıncı maddesinde, yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmaların kanun hükmünde olduğu ve kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyumsuzluklarda, milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı belirtilmiştir. Bu çerçevede çocukların uygulanabilir yasalardan, usullerden, koruma tedbirlerinden durumları ve yaşları ile orantılı olacak şekilde yararlanmasını sağlamak üzere kanunlardaki aykırı hükümler değiştirilmelidir.

Ceza hukuku sistemimiz çocuk suçluları ceza sorumluluğu açısından yetişkinlerden ayırmakta ve onlara farklı yaptırım uygulamaktadır. Ancak, 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun bazı hükümleri, çocukları terör suçlusu olarak nitelendirmekte ve onların yetişkinler gibi yargılanmasına

ve yetişkinlerden daha ağır cezalar almasına yol açmaktadır. Terörle Mücadele Kanunu'ndaki çocuk hakları konusundaki evrensel koruma ilkelerine aykırılık teşkil eden hükümler nedeniyle, 12- 18 yaş arası çocuklar toplumsal olaylarda polise taş attıkları için, yüzlerini kısmen ya da tamamen kapattıkları için ceza almaktadırlar. Bu cezalandırma sürecinde çocukların, çocuk mahkemesinde yargılanmaları gerekirken, yaşına göre cezasında indirim yapılabilmesi veya ertelenmesi ya da cezasının paraya çevrilebilmesi hakları mevcutken bunlar uygulanamamaktadır. 1995 senesinde Birleşmiş Milletler'in Çocuk Hakları sözleşmesini imzalayan ülkemiz, çıkardığı çocuk koruma kanunu ile ayrıntılı düzenlemeler yapmış ve 23 Nisan'ı Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak ilan etmiş olmasına rağmen, Terörle Mücadele Kanunu'nda çocuk haklarına aykırı hükümler bulunması çocuk hakları ihlallerine sebep olmaktadır.

Çocukların herhangi bir suça karıştığı durumlarda, dünyada kabul görmüş genel prensip, "suç işleyen çocuk yoktur, suça sürüklenen çocuk vardır" şeklindedir. Bu kabulde beraber çocukların çok istisnai durumlar hariç hapsedilmeleri, okulundan, ailesinden ve sosyal çevresinden kopartılması tercih edilmemektedir. Çocukların sürüklendikleri suçlara ilişkin cezalandırma sürecinde, suçun niteliğine göre herhangi bir ayırım gözetilmemektedir. Ülkemizde ise, bu yapının varlığından söz etmek mümkün değildir.

Çocuk ceza adalet sisteminin en temel amacı, çocuğun iyileştirilmesinin, ıslah edilmesinin ön planda tutulması ve çocuk suçlulara gösterilecek tepkinin suçlunun içinde bulunduğu koşullarla orantılı olmasıdır. Terörle Mücadele Kanunu'nun ilgili maddelerine göre suçlanan çocukların yargılanma sürecine, tutukluluk hallerine ve fiziki şartlarına baktığımız zaman bunun aksine bir uygulamanın olduğu görülmektedir. Yasadışı gösteriye katılan çocuklar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında 25-30 seneye varan ağır ceza istemiyle yargılanmaktadırlar. Kesin olmayan verilere göre Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bugüne kadar 12-18 yaş arası 3000 çocuk yargılanmış, 147 çocuğa toplam 373 yıl hapis cezası verilmiş durumdadır. Çocukların aldıkları cezalarda 11 ile 34 sene arasında değişmektedir. 17 yaşında tutuklanıp, tutuklu olduğu süre içerisinde 18 yaşını dolduranlar bu rakama dahil edildiğinde, ceza alan çocuk sayısında azımsanamayacak bir artış göze çarpmaktadır. Çocuklar hapis cezası aldıktan sonra, terör örgütü mensuplarıyla aynı cezaevinde kalmaktadırlar. Bu durum, çocukların cezaevinde terör örgütü militanı olarak yetişmesi tehlikesini beraberinde getirebilmektedir. Terörle Mücadele Kanunu mağduru çocukların buldukları cezaevlerinin fiziki şartları, çoğu zaman, yetişkinlerin bile dayanamayacağı ağırlıktadır. Ceza kanunlarının temel amacı, çocukları cezalandırmak değil, kazanmak olmalıdır. Çocukların sonucunu düşünmeden yasadışı gösterilere katılmalarına ilişkin cezai yaptırımlarda, çocuk ceza adalet sisteminin en temel amaçlarından olan "orantılılık ilkesi"nin gözetilmesi gerekmektedir.

Kanun Teklifiyle amaçlanan, çocukların işledikleri hatalı fiiller nedeniyle yargılanmaması değil, çocukların yaşlarının gerektiği şekilde, uluslararası anlaşmaların ve kanunların onlara verdiği eşit şartlar altında yargılanmalarıdır. Suçta herhangi bir ayırım olmadan çocuklara tanınan hakların işlerlik kazanmasıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Yasadışı gösterilerde yer alan çocukların, terör suçlusu olarak nitelendirilmesi ve bu suçu işlemiş yetişkinlerden daha ağır yaptırımlarla karşı karşıya bırakılmasına neden olan madde hükmünün ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

Madde 2- Herhangi bir suçtan ceza alan çocuk için suçun türü ne olursa olsun, aldığı cezada yaşına göre indirim yapılması, verilen cezanın suçun türüne göre ayrıca arttırılmaması, çocuklar için ceza hukuku bakımından geçerli evrensel koruma ilkelerindedir. Oysa, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında cezalandırılan çocuklara verilen cezalar yarı oranında arttırılmaktadır. Çocuk herhangi bir suç nedeniyle cezalandırılırken, çocuk ceza adalet sisteminin en temel amaçlarından olan "orantılılık ilkesi"nin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu sebeple yetişkinler için uygulanan ceza artırımlarının çocuklar açısından uygulanmamasını sağlamak üzere Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesine bu maddenin çocuklar açısından uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilmektedir.

Madde 3- Terör örgütü mensupları ya da destekçileri tarafından kandırılarak yasadışı gösterilere katılması sağlanan ve bu şekilde suça itilen çocuklara, örgüt propagandası yapmaktan dolayı ceza verilmesinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 4- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. Maddesi'nin son cümlesi yasa metninden çıkarılarak çocukların yetişkinler gibi yargılanması önlenmektedir. Bu kapsamda, onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davaların ağır ceza mahkemeleri yerine çocuk mahkemelerinde görülmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5- 16-18 yaş dilimi arasındaki çocuklara Terörle Mücadele Kanunu kapsamında verilen cezalarda, tıpkı yetişkinlere uygulandığı gibi hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilememekte; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilememekte ve ertelenememektedir. Terörle Mücadele Kanunu'nun 13. Maddesinin son cümlesi "Ancak bu hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." şeklinde değiştirilerek, çocuğun üstün yararı ilkesi gözetilerek, çocuk hakları ihlali giderilmiştir.

Madde 6- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17. maddesine, bu maddenin çocuklar hakkında uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilerek, ceza alan çocukların uygulanabilir yasalardan, usullerden, koruma tedbirlerinden durumları ve yaşları ile orantılı olacak şekilde yararlanması sağlanmaktadır.

Madde 7- Yürürlük maddesidir.

Madde 8- Yürütme maddesidir.

**TERÖRLE MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun cezayı arttıran 2. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Eylemlerine uygun genel hükümler saklı kalmak kaydıyla bu maddenin 2. fıkrası hükmü ve TCK m. 220/6. fıkrası hükmü çocuklar hakkında uygulanmaz."

MADDE 2- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun cezayı arttıran 5. maddesine "Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." fıkrası eklenmiştir.

MADDE 3- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun terör örgütleri başlığını taşıyan 7. maddesinin 2. fıkrasının a bendinin sonuna, "Ancak bu hüküm çocuklar hakkında uygulanmaz" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 4- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. maddesinin son cümlesi olarak yer alan "Bu suçlardan dolayı onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davalar da bu mahkemelerde görülür" ibaresi yasa metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 13. maddesinin son cümlesi olarak yer alan "Ancak bu hükümler onbeş yaşını tamamlamamış çocuklar hakkında uygulanmaz" ibaresi yerine "Ancak bu hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun koşullu salıverilmeyi düzenleyen 17. maddesine "Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." fıkrası eklenmiştir.

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MARDİN (Eski) MİLLETVEKİLİ AHMET TÜRK VE 20 MİLLETVEKİLİNİN
TEKLİFİ (2/534)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Ahmet Türk</i>	<i>Emine Ayna</i>	<i>Fatma Kurtulan</i>
Mardin (Eski)	Mardin	Van
<i>Selehattin Demirtaş</i>	<i>Sırrı Sakık</i>	<i>Ayla Akat Ata</i>
Diyarbakır	Muş	Batman
<i>Bengi Yıldız</i>	<i>M. Nezir Karabaş</i>	<i>Akın Birdal</i>
Batman	Bitlis	Diyarbakır
<i>Aysel Tuğluk</i>	<i>Gültan Kışanak</i>	<i>Hamit Geylani</i>
Diyarbakır (Eski)	Diyarbakır	Hakkâri
<i>Pervin Buldan</i>	<i>Sebahat Tuncel</i>	<i>Nuri Yaman</i>
Iğdır	İstanbul	Muş
<i>Osman Özçelik</i>	<i>İbrahim Binici</i>	<i>Sevahir Bayındır</i>
Siirt	Şanlıurfa	Şırnak
<i>Hasip Kaplan</i>	<i>Şerafettin Halis</i>	<i>Özdal Üçer</i>
Şırnak	Tunceli	Van

GENEL GEREKÇE

Hukuken "doğduğu andan itibaren ergin olduğu yaşı kadar geçen sürede" insan, çocuk olarak tanımlanır. Çocuk; küçük bir yetişkin veya insan modeli değil, çevresini algılayışı ve yorumlayışı yetişkinden farklı özellik gösterdiği kabul edilen bir kişidir.

Çocuklara ilişkin ceza hukuk bakımından geçerli evrensel koruma ilkeleri vardır. Türk Hukukunda bu ilkeler; BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde ayrıntılı olarak yer almıştır.

Türkiye, çocuk hakları alanında en kapsamlı metin olma özelliğine sahip bulunan Birleşmiş Milletler'in Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ni imzalamış ve usulüne uygun bir şekilde onaylamak suretiyle 1995 yılında yürürlüğe sokmuştur. Anayasamızın 90 ıncı maddesinin beşinci fıkrası şu düzenlemeyi içermektedir:

"Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7.5.2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır"

Normlar hiyerarşisi ilkesi gereği yasal düzenlemelerin anılan hükme aykırı olmaması aykırı olan hükümlerin değiştirilmesi hukuki bir zorunluluktur.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye göre, daha erken yaşta ergin olsa bile, 18 (onsekiz) yaşını doldurmamış her birey çocuktur. Çocuk ceza adalet sisteminin en temel ilkesi "çocuğun üstün yararı"nın korunmasıdır. Buna göre çocuk ceza adalet sistemi; çocukların haklarının ve güvenliğinin lehine davranır ve onların fiziksel ve ruhsal sağlıklarına destek olur. Bu kurallar; insan haklarıyla, temel hak ve özgürlüklerle uyumlu, bireyin hak ve özgürlüklerini güvence altına alan hukuk toplumunun ve demokratik düzenin ilkelerine uygun bir şekilde oluşturulmalıdır.

Söz konusu kurallar; ırk, renk, cinsiyet, yaş, dil, din, milliyet, siyasal veya başka bir fikir, kültürel inanç ve uygulama, mülkiyet, doğum veya aile statüsü, etnik veya toplumsal köken ve özgürlük gibi sebeplerle ayrımcılık yapılmaksızın tarafsızlıkla uygulanmalıdır. Pozitif hukukumuzda çocuk henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişi olarak tanımlanmıştır. Türk Ceza Kanunu 'Tanımlar' başlığı taşıyan 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "b) Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi, ... " anlaşılacağını hüküm altına alınmıştır.

Çocuk adalet sistemine ilişkin hükümleri de içeren ve 3 Temmuz 2005 tarihinde kabul edilen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde "Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişi ... " olarak tanımlanmıştır.

Çocuk Ceza Adaleti sistemlerinin en büyük amacı çocuğun iyileştirilmesinin daima ön plana alınması (çocuğun üstün yararının gözetilmesi) ve çocuk suçlulara gösterilecek tepkinin hem suçun hem suçlunun içinde bulunduğu koşullarla orantılı olmasıdır. Böylelikle birinci hedef "çocuğun durumunun iyileştirilmesi"; ikinci hedef ise "orantılılık ilkesine uygun yaptırımlar uygulanmasıdır." Demek ki çocuk ceza adaleti sisteminde esas olan iyileştirme tali olan cezalandırmadır. Cezalandırmada da amaç mümkün olan en düşük yaptırımın uygulanmasıdır.

Çocuk ceza adalet sisteminin benimsediği bu temel ilkelerden öncelikle anlaşılması gereken kanunla ihtilafa düşen çocuğun suçlu kabul edilmesinden ziyade çocuğun yaşamının iyileştirilmesi, uygun eğitim ve öğrenim almasının sağlanması, toplumsal sorumluluğunun geliştirilmesi çabalarıyla topluma geri kazandırılması gerektiğidir.

Bu nedenle çocuğun işlediği bir fiil nedeniyle yargılanması esnasında Ceza yargılamasında yetişkinler için kullanılan "şüpheli" ya da "sanık" ifadeleri yerine çocuğu doğrudan hedef almayan anlatım biçimleri tercih edilmektedir. Çocuk yargılamasında çocuk için "suçlu" ya da "şüpheli" kavramları yerine "suça sürüklenen çocuk" ya da "suça itilen çocuk" terimleri seçilmektedir. Nitekim Çocuk Koruma Kanunu'nun 3. Maddesinde de "suça sürüklenen çocuk" terimi kullanılmaktadır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocukların kendilerine tanınan tüm hakları kullanmalarını sağlayacağı destekleyici ve koruyucu tedbir kararlarını içeren yaklaşımlar öngörmektedir. Çocukların suça itilme nedenleri kapsamlı, bağımsız ve tarafsız bir şekilde değerlendirilip, hiçbir haklarından yoksun bırakılmadan psikolojik destek almalarını gerektirmektedir.

Sözleşmenin 2. Maddesine göre taraf devletler sözleşmedeki hakları "her çocuğa, kendilerinin, ana-babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler". Yani hiçbir gerekçe çocuklar arasında ayırım yapılmasını haklı kılmaz. Terör suçlarıyla ilişkilendirilmiş çocuklar bakımından da bu ayırım yapılmayacağı açıktır.

Sözleşmenin 37 nci maddesi; hiçbir çocuğun keyfi bir biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacağını, çocuğun tutuklanmasına, alıkonulmasına veya hapsine yasa gereğince en son çare olarak, en kısa süre ile başvurulmasını öngörmüştür. Ayrıca sözleşmenin 40 ıncı maddesi her çocuğun topluma kazandırılması, temel hak ve özgürlüklerine saygı duyulmasını pekiştirerek eşit muamele görmesini, hakkında ceza kanununu ihlal iddiası veya ithamı bulunan her çocuğun yetkili, bağımsız ve yansız bir makam ya da mahkeme önünde adli ya da başkaca uygun yardımdan yararlanarak ve özellikle çocuğun yaşı ve durumu gözönüne alınmak suretiyle kendisinin yüksek yararına aykırı olduğu saptanmadığı sürece, ana-babası veya yasal vasisi de hazır bulundurularak yasaya uygun biçimde adil bir duruşma ile konunun gecikmeksizin karara bağlanmasının sağlanması gerektiğini düzenlemektedir. Bu düzenlemeyle herhangi bir istisna içermeksizin taraf devletlere emredici kurallar getirmiştir.

Tüm bu pozitif yaklaşımlara göre 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun çocuklarla ilgili uygulama kapsamı ve hükümleri genel kanun olan Türk Ceza Kanunu başta olmak üzere, çocuklar hakkında benimsenmiş söz konusu uluslararası sözleşmelere ve ilgili protokollere, Çocuk Koruma Kanununa ve Anayasa'da düzenlenen Hukuk Devleti ve Eşitlik gibi ilkelere aykırılık teşkil etmekte ve eşitler arasında eşitsizlik yaratmaktadır.

Çocuklarla ilgili bu sorun Terörle Mücadele Kanunu kabul edildiği 1991'den beri vardır. Ancak 2006 yılında yapılan değişiklikle bu sorun daha görünür hale gelmiş ve sorun daha da ağırlaşmıştır. Belirtilmelidir ki genel olarak tüm çocuklara ilişkin yetişkinlere özgü soruşturma ve yargılama sorunu Türk Ceza Hukuku sistemi kurulduktan beri var olan ve yakın geçmişte çözümü için adımlar atılan bir sorundur. Çocuk Koruma Kanunu, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuk Mahkemeleri, Çocuk Büroları bu çözüm sürecinin hukuksal ve yapısal araçlarından öne çıkanlardır. Ancak çocukları etkileyen Terörle Mücadele Kanununun yarattığı özel soruşturma, özel yargılama, özel cezalandırma

ve özel infaz rejimi sorunları 1991'den itibaren ortaya çıkmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken konu, sorunun Terörle Mücadele Kanunu mağduru çocukların sadece yetişkinler gibi işleme maruz kalmalarından değil, terör suçlarına özgü olarak ve yetişkinler için geliştirilmiş olan özel soruşturma, yargılama, cezalandırma ve infaz rejimlerine çocukların da maruz bırakılmalarından doğmasıdır. Yani Terörle Mücadele Kanunu mağduru çocuklar hem genel olarak hem de özel olarak aynı süreçte iki kez çocuk hakları ihlal edilerek mağdur edilmektedir.

1991 yılından bugüne kadar Türkiye'nin birçok yerinde binlerce çocuk Öncelikle Terörle Mücadele Kanunu kapsamında aynen yetişkinler gibi özel usullerle soruşturulmuş, özel bir şekilde kovuşturulmuş, özel olarak cezalandırılmış ve özel yöntemlerle cezaları infaz edilmiştir. Bugün bu sorun 2006 yılından itibaren bölgesel olarak özellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu da olmak üzere Türkiye'nin her yerinde ve yine özellikle Kürt çocuklarını hedef alacak şekilde sayısal ve sosyal çapı giderek büyüyen bir sorun olarak yaşanıyor. Ama bu durum sorunu temel olarak bir çocuk sorunu olmaktan çıkarmıyor. Yasal koşullar ve uygulamalar aynı kaldığı sürece yarın farklı koşullarda farklı çocukların aynı mağduriyeti yaşamaması çok mümkün bir durumdur.

Terörle Mücadele Kanununun 9 ve 13 üncü maddelerinde 29.06.2006 tarihinde "5532 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"la yeni düzenlemeler getirilmiş ve böylece 16-18 yaş dilimindeki çocukların da yetişkinlere özgü kurallarla yargılanmalarının ve cezalandırılmalarının önü açılmıştır.

Öncelikle Terörle Mücadele Kanununun 9 uncu maddesine getirilen değişiklikle bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili 16-18 yaş aralığındaki çocukların da yetişkinler gibi Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanacağı hükme bağlanmıştır. Oysa Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde çocuk tanımını kapsamında kalan küçüklerden kanunla ihtilaf halinde olanlar için yargılamayı yapacak mahkemeler Çocuk Mahkemeleridir. Bu durum Anayasanın 37. Maddesinde yer alan "hiç kimse doğal mahkemeler dışında yargılanamaz" kuralına ve Anayasanın 141. Maddesinde yer alan "Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur" hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

13 üncü madde değişikliğinde ise bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması, verilen hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesi ve ertelenmesinin 16-18 yaş dilimindeki çocuklar hakkında da uygulanamayacağını hükme bağlamıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesinde "Ayrımcılık Yasağı" düzenlenmiştir. Türkiye sözleşmeye taraf olmasına rağmen Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. ve 13. Maddelerinde 16-18 yaş dilimindeki çocuklar arasında ayırım yapmıştır. Suçun türü her ne olursa olsun 18 yaş altı çocuklar arasında bu tür bir ayırma gitmek başta ayrımcılık yasağını ihlal etmekte aynı zamanda çocuk haklarına temelden aykırılık oluşturmaktadır.

Değişiklikten önce var olan sorunlar ise başlıca Terörle Mücadele Kanunu 2, 5 ve 17 nci maddeden kaynaklanmaktadır. Ayrıca Terörle Mücadele Kanunu 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi çocuklar bakımından uygulanması da orantılılık ilkesine aykırıdır.

Örgüt üyesi olmasa bile gösterilere katılmak nedeniyle örgüt üyesi gibi cezalandırılan çocuklarla ilgili bu uygulama çocukların gerçekten örgüt üyesi olanlardan çok daha fazla ceza almalarına neden olmaktadır. Buna neden olan düzenleme Terörle Mücadele Kanunu 2 nci maddesi ile Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesinin yollamasıyla Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinin altıncı fıkrasıdır. Bu düzenlemelere göre örgüt üyesi olmasalar bile örgüt adına suç işleyenler örgüt üyesi gibi

cezalandırılmaktadır. Çocukların sadece gösterilere katılması nedeniyle bu maddelerden cezalandırılmasının yolunu da Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun Esas: 2007/9-282 Karar:2008/44 Karar Tarihi: 04.03.2008 tarihli kararı açmıştır.

Cezaların yarıya kadar ve belli durumlarda üçte ikiden az olamayacak artırımı düzenleyen kanunun 5. Maddesi yetişkinlere uygulandığı gibi çocuklara da uygulanmaktadır.

Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci bendinin (a) bendinde yer alan bir gösteride yüzlerin kısmen ve tamamen kapatılmasını örgüt propagandası suçu sayarak cezalandıran hükmü çocuklara da uygulanmaktadır.

Terörle Mücadele Kanunu 17 nci maddede yer alan bu kanun kapsamına giren suçları işleyenler hakkında ağırlaştırılmış disiplin ve şartlı salı verme hükümleri çocuklara da uygulanmaktadır.

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 33 üncü maddesinin (c) bendinin taş atan çocuklara da uygulanması çocukların ağır ve orantısız cezalar almasının diğer nedenidir. Çocuklara sadece bu hüküm nedeniyle indirimden önce beş yıldan sekiz yıla kadar ceza verilebilmektedir.

Buna göre Terörle Mücadele Kanununda yer alan 2,5, 7/2-a, 9, 13 ve 17. madde hükümlerinin TCK madde 220/6 hükmünün ve 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun madde 33-c hükmünün çocuklar bakımından uygulanması bu sorunun kaynağını oluşturmaktadır.

Bu hükümlerin uygulanması ile ortaya çıkan çocuk sorunu şunlardır:

On altı ila on sekiz yaş dilimindeki çocuklar Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bir suçla itham edildiklerinde gözaltından tutuklamaya, yargılama yeri ve şeklinden verilecek cezalara ve cezaların infazına kadar her aşamada terör suçlusu sayılan yetişkinlerle aynı kurallara tabi tutulmaktadır.

On iki ila on beş yaş dilimindeki çocuklar Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bir suçla itham edildiklerinde gözaltı, tutuklama, yargılama yeri ve şekli ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması, erteleme, hapis cezasına çevirme ve diğer seçenek yaptırımlar konularında koruyucu hükümlere tabi olmakla birlikte verilecek cezalar ve cezaların infazı bakımından onlar da terör suçlusu sayılan yetişkinlere özgü kurallara göre işlem görmektedirler.

Sonuç olarak on iki ila on sekiz yaş dilimindeki çocuklar Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bir suçla itham edildiğinde on iki-on beş yaş dilimi için kısmen on altı-on sekiz yaş dilimi için tamamen, çocuk olmaları göz ardı edilmektedir.

Bu sorun Türkiye'de yaşayan her çocuğu, nerede yaşarsa yaşasın, hangi dil, din, etnik kimliğe sahip olursa olsun ülkemizin her çocuğunu tehdit eden bir sorundur. Sorun öncelikle ve sadece çok önemli bir çocuk sorunudur. Ele alınış tarzının da politik tercihlerin dışında olması zorunludur.

Açıkladığımız tüm bu nedenlerden dolayı, Terörle Mücadele Kanunu'nun 2,5, 7/2-a, 9, 13 ve 17. maddelerinin Anayasa'nın 10. Maddesindeki eşitlik ilkesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 14. Maddesindeki ayrımcılık yasağına ve son olarak Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve ilgili ek protokollerine aykırılık teşkil ettiğinden yasa metninde yeni düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Ayrıca Türk Ceza Kanunu 220/6 ve 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu madde 33 (c) hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan ağır sonuçlarda çocuk koruma hukuku ilkelerine, anılan sözleşmelere ve Çocuk Koruma Kanunu'nun temel esaslarına aykırı olduğundan bu hükümlerinde çocuklar bakımından uygulanmamasını sağlayacak düzenlemeler yapmak gerekmektedir.

Özetle Türk Hukuk Sistemi Çocuk Koruma Hukukunun temel ilkelerini kabul etmiştir. Anayasada konuya ilişkin açık hükümler vardır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin kabul edilip yürürlüğe konulmasının yanı sıra Çocuk Koruma Kanunu ile de çok ayrıntılı koruyucu düzenlemeler yapılmış ileri bir çocuk koruma sistemi oluşturmanın yasal temeli sağlanmıştır. Çocuk mahkemeleri, emniyet çocuk büroları kurularak yapısal adımlar atılmıştır. Sürekli sosyal görevli çalıştıran çocuk büroları vardır. Çocuk yargıcı, savcısı ve kolluk görevlisi seçiminde çocuk psikolojisini dikkate alan ölçütler uygulanmaktadır. Tüm bunlar Türk Hukuk Sisteminin tüm boyutlarıyla çocuk koruma hukukunu benimsemek ve yapısal olarak oluşturmak eğilimini tüm eksiklerine ve uygulama sorunlarına rağmen güçlü olarak ortaya koymaktadır. Bu nedenle Terörle Mücadele Kanunu mağduru çocuklarla ilgili sistemde ortaya çıkan farklı uygulama kesinlikle bir sapmadır. Bu sapmanın ortadan kaldırılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinin c) bendi hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan ağır cezalar, çocukların toplamda eylemleriyle orantısız çok yüksek ceza almalarının temel nedenlerinden biridir. Bu madde hükümlerinin çocuklar bakımından hiç uygulanmaması, ancak çocukların madde kapsamına giren eylemleri başka bir suç oluşturursa ceza verilmesi tercih edilerek bu sorunun çözümü sağlanabilir. Bu nedenle anılan maddeye bir bent eklenerek, çocuklar maddenin uygulama kapsamından çıkarılmış; bununla birlikte madde kapsamına giren bir eylemlerinin sübut bulması halinde eylemlerine uyan genel hükümlere göre ceza verilmesi imkanı da korunmuştur. Bu değişiklik de çocuk ceza adaletinin sağlanması bakımından zorunludur.

Ayrıca bu hüküm de sadece 16-18 yaş grubu çocuklar için değil 12-18 yaş grubundaki tüm çocuklar için geçerli olduğundan değiştirilmesi bir de bu nedenle zorunludur.

Madde 2- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesine, bu maddenin çocuklar açısından uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilmelidir. Çünkü Çocuklar için ceza hukuku bakımından geçerli evrensel koruma ilkeleri vardır. Türk Hukukunda bu ilkeler kabul edilmiş ve iç düzenlemelerde Çocuk Koruma Kanunu ile yürürlüğe girmiştir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi bu koruma ilkelerini ayrıntılı olarak düzenlemiştir. Anayasamızın 90 ıncı Maddesinin beşinci fıkrası "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir" demektir. Bu koruma ilkelerden biri de "herhangi bir suçtan ceza alan çocuk bakımından suçun türü ne olursa olsun, aldığı cezada yaşına göre indirim yapılması, verilen cezanın suçun türüne göre ayrıca arttırılmamasıdır." Terörle Mücadele Kanunu kapsamında cezalandırılan çocuklar açısından da cezalar her durumda yarı oranında arttırılmaktadır. Belli durumlarda artış üçte ikiden az olmamaktadır. Oysa ceza verilen çocuklar yönünden suçun türüne göre artış yapılmaması gerekmektedir. Genel gerekçede belirtildiği gibi çocuk ceza adalet sisteminin en temel amaçlarından olan "orantılılık ilkesi"nin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Yetişkinler için uygulanan ceza artırımlarının, çocuklar açısından uygulanması söz konusu olamaz. Çocuğa verilen cezanın sadece yaşına göre indirime tabi tutulması gerekmektedir. Bu hüküm sadece 16-18 yaş grubu çocuklar için değil 12-18 yaş grubundaki tüm çocuklar için geçerli olduğundan değiştirilmesi bir de bu nedenle zorunludur.

Madde 3- Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi değiştirilerek, çocuklar kapsam dışına çıkartılmıştır. Gösterilere katılıp da yüzünü gizleyen çocuğa örgüt propagandası yapmaktan ceza verilmemelidir. Çünkü çocukların bu tip eylemleri suç işleme kastından çok, ağırlıklı olarak bir oyun şeklinde görmeleri veya yetişme sürecinde kendini ifade etme biçimi olarak algılamaları, yahut yetişkinleri model alma isteğiyle yapmaları psikolojik bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle çocuklar yetişkinlerden ayrı bir ceza yargılamasına tabi tutulmaktadırlar. Bunun temelinde çocuk ceza adalet sisteminde kabul edilen çocuğun "üstün yararını" ön plana alan düzenlemeler vardır. Çocuklara özgü koşullarda, suça sürüklenen çocuklara ilişkin tutulan sosyal inceleme raporları doğrultusunda çocuğu yetişkinler gibi cezalandırmadan onu korumak en temel ilkelerdendir.

Gösterilere katılan çocukların, fiilin niteliği itibarı ile Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet etmekten cezalandırılmaları bir seçenek olarak düşünülebilirse de ayrıca Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hükmünden de cezalandırılmaları yine orantılılık ilkesine aykırıdır. Bu aykırılığın önerilen değişikliklerle ortadan kaldırılması gerekmektedir. Yine bu hüküm de sadece 16-18 yaş grubu çocuklar için değil 12-18 yaş grubundaki tüm çocuklar için geçerli olduğundan değiştirilmesi bir de bu nedenle zorunludur.

Madde 4- Terörle Mücadele Kanunu kapsamında verilen cezalarda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez. Yapılan değişiklikle bu hükmün çocuklara uygulanmasının önüne geçilmiştir. Temel çocuk hakları ilkelerine göre, çocukların temel hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakılmasına ancak en son çare olarak başvurulması gerektiğinden, bu değişikliğin yapılması zorunludur. Ayrıca 15-18 yaş grubunu çocuk olarak görmeyen mevcut düzenleme değiştirilerek, evrensel ilkelere aykırı olan bu durum düzeltilmek istenmiştir.

Madde 5- Terörle Mücadele Kanununun 17 nci maddesine bu maddenin çocuklar hakkında uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilmelidir. Çünkü Terörle Mücadele Kanunu kapsamında koşullu salıverme tedbiri, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu kanunun 107 nci maddesine göre; koşullu salıverme için infaz kurumunda geçirilmesi gereken süreler düzenlenmiştir. Adli suçlarda verilen cezanın üçte ikisini çekme halinde uygulanan koşullu salıverme hükümleri Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında ceza alan çocuklar bakımından da dörtte üçünü çekme şartına bağlanmaktadır. Çocuk ceza adalet sisteminde çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlere en son çare olarak başvurulması gerekmektedir. Oysa çocuk ceza adalet sisteminin benimsemiş olduğu "özgürlüğü kısıtlamanın" en son çare olması ve cezaların infazının "çocuklara özgü bir şekilde" gerçekleştirilmesi ilkeleri doğrultusunda çocuklar açısından ayrı düzenlemeler yapılması çocuk haklarına temelden aykırılık teşkil eder. Ceza alan çocuk bakımından Terörle Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin uygulanması onlara uygulanabilir yasaların, usullerin, koruma tedbirlerinin çocukların durumları, yaşları ile orantılı olarak kendi esenliklerine olabilecek biçimde haklardan yararlanmasına engel teşkil etmektedir. Üstelik bu hüküm de sadece 16-18 yaş grubu çocuklar için değil 12-18 yaş grubundaki tüm çocuklar için geçerli olduğundan değiştirilmesi bir de bu nedenle zorunludur.

Madde 6 - Terörle Mücadele Kanununa geçici bir madde eklenerek, bu yasal düzenlemeden önce kanunla ihtilafa düşen çocukların durumunda bir iyileştirme sağlanmak istenmiştir. İşbu kanunla önerilen bütün değişikliklere rağmen halen yargılamaları devam eden, ceza almış olan, cezaları

kesinleşmiş olan çocuklarla ilgili her türlü indirimle rağmen, yine de bir ceza uygulaması söz konusu olabilecektir. Bu nedenle bir defaya mahsus olmak üzere bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bu cezaları almış ve alması muhtemel olan çocuklarla ilgili böyle bir adımın atılması hem çocuklar hem kamuoyunda sorunun tamamen çözümü yönünden yaratılacak olumlu etki bakımından bir gereklilik olarak görülmektedir.

Madde 7- Genel gerekçede açıklandığı gibi örgüt üyesi olmasa bile, gösterilere katılmak nedeniyle, örgüt üyesi gibi cezalandırılan çocuklarla ilgili bu uygulama, çocukların gerçekten örgüt üyesi olanlardan çok daha fazla ceza almalarına neden olmaktadır. Çocuk koruma hukukunun temel ilkelerinden orantılılık ilkesine aykırı olan ve ayrıca bırakın adli suçla ilişkilendirilen çocukları terör suçlusu sayılan yetişkinlere göre bile çocukları daha ağır yaptırımlarla karşıya bırakan bu uygulamanın kaldırılması için teklif edilen değişikliğin yapılması gerekmektedir.

Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. Maddesi son cümlesi yasa metninden çıkarılmalıdır. Çünkü çocuk ceza adalet sisteminde kabul edilmiş olan evrensel çocuk ilkeleri bakımından, kanunla ihtilafa düşmüş çocuklara ilişkin, koruma hükümleri suçun türü her ne olursa olsun her çocuk bakımından aynı şekilde uygulanmalıdır. Suçun türüne göre ayırım yapmak çocuk haklarına temelden aykırılık teşkil etmekle beraber, eşitler arasında eşitsizlik yaratmaktadır. Terörle Mücadele Kanunu 16-18 yaş dilimindeki çocukları kendilerine özgü çocuk ceza adalet sistemi dışına iterek yetişkinlerin tabi olduğu yargılama usullerine göre yargılamaktadır. Bu koşullarda yargılanan çocuklar toplum önünde açığa çıktıklarından; bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklarına tekrar kavuşmaları yeniden toplumla bütünleşmeleri, öz güvenlerinin ve saygınlıklarını geri kazanmaları ve psikolojik travmaları atlatmaları güçleşmektedir. Bu nedenlerle TMK kapsamında suçla ilişkilendirilen çocukların yaş ayrımı olmaksızın çocuk mahkemelerinde yargılanmalarını sağlamak çocukları korumak sorumluluğunun gerektirdiği bir görevdir.

Türk Ceza Kanunu da belirtilen cezalar genel olarak düzenlenmiş cezalardır, fakat her fail için aynı cezanın verilmesi isabetli olmayacağı için cezanın her suça ve faile göre ayrı ayrı değerlendirilip verilmesi gerekir. Suçta ve cezada kanunilik ilkesinin bir sonucu olarak suç karşılığı hükmedilen cezanın da kanun tarafından belirtilmesi gerekir. Oysaki, somut olayın koşulları, failin durumu, suçun işleniş biçimi ve cezası dikkate alınmadan çocuklar hakkında, Terörle Mücadele Kanunu'nun 2 nci maddesi ve Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi yollanmasıyla, Türk Ceza Kanunu'nun 220/6 fıkrası gereğince hüküm kurulması, ceza hukukunun temel ilkelerine aykırılık teşkil eder.

Türk Ceza Kanunu'nun 314 üncü maddesinde örgüt üyeliği suçu unsurlarıyla birlikte düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanunu'nun 220 nci maddesinin altıncı fıkrasında ise örgüt üyesi olmamakla birlikte, örgüt adına suç işleyen kişilerin ayrıca örgüt üyeliğinden cezalandırılacağı yönünde düzenleme mevcuttur. Bu durum "orantılılık ilkesine" aykırı olduğu gibi örgüt üyesi olmadığı aşikar olan çocukların örgüt üyesi gibi cezalandırılmasına ve telafisi imkansız sonuçlar doğmasına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle madde fıkrasının yasadan çıkartılması gerekmektedir.

Madde 8- Yürürlük Maddesidir.

Madde 9- Yürütme Maddesidir.

**TERÖRLE MÜCADELE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"Eylemlerine uygun genel hükümler saklı kalmak kaydıyla bu maddenin (a), (b) ve (c) bentleri çocuklar hakkında uygulanmaz."

MADDE 2- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesine, aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz."

MADDE 3- Terörle Mücadele Kanununun terör örgütleri başlığını taşıyan 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, çocuklar hariç, kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün tamamen veya kısmen kapatılması."

MADDE 4- Terörle Mücadele Kanununun 13 üncü maddesinin son cümlesinde geçen "on beş yaşını tamamlamamış" ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 5- Terörle Mücadele Kanununun 17 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanamaz."

MADDE 6 - Terörle Mücadele Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 11- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar çocuklar hakkında açılmış işbu kanunla değiştirilen hükümlerle bağlantılı soruşturmaların kapatılmasına, kovuşturmaların düşürülmesine, verilmiş cezaların kaldırılmasına, kesinleşmiş cezalarda infazın durdurulmasına ve kalan cezaların çektirilmemesine soruşturma ve kovuşturma dosyaları üzerinden karar verilir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kesinleşmiş ceza alan çocuklarla ilgili adli sicil kayıtları ile arşiv kayıtları re'sen silinir."

MADDE 7- Terörle Mücadele Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası ve 9 uncu maddesinin son cümlesi ile 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BARTIN MİLLETVEKİLİ YILMAZ TUNÇ VE BATMAN MİLLETVEKİLİ

MEHMET EMİN EKMEN'İN TEKLİFİ (2/711)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, genel gerekçe ve madde gerekçeleri ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

11.06.2010

Yılmaz Tunç

M. Emin Ekmen

Bartın

Batman

GENEL GEREKÇE

20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen ve Ülkemiz tarafından da 1995 yılında onaylanan Çocuk Hakları Sözleşmesinde ve diğer uluslararası mevzuatta, suça itilen çocukların çocuklara özgü koşullarda soruşturulması ve kovuşturulması, çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak ve mümkün olan en kısa süreyle başvurulması, kararların alınmasında ve uygulanmasında çocuğun yaşamına ve gelişimine uygun davranılması ilkesi benimsenmiş, ayrıca çocukların yararının her zaman üstün tutulması gerektiği kabul edilmiştir.

Belirtilen amaçla hazırlanan ve korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler ile suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usul ve esaslarına, çocuk mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin hükümleri kapsayan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 15/7/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunda çocukların yargılanması usulü ile bunların yargılanacakları mahkemeler ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Ancak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda, çocuklara verilecek cezalar ile yargılanacakları mahkemeler konusunda bazı istisnalara yer verilmiştir. Terörle Mücadele Kanununda yer alan bu istisnaların çocuklar lehine kaldırılması gerekmektedir.

Ayrıca, teklifle, çocukların birtakım etkiler dolayısıyla işledikleri toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak, bu suça bağlı olarak örgüt üyeliği ve toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında işledikleri propaganda suçundan mahkum oldukları cezaların, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak infaz edilmesi suretiyle, çocukların topluma kazandırılması ve bu suçları bir daha işlememesini sağlayacak hükümlere yer verilmiştir.

Öte yandan, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uyulacak usuller ile gerçek ve tüzel kişilerin düzenleyecekleri toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yerini, zamanını, usul ve şartlarını, düzenleme kurulunun görev ve sorumluluklarını, yetkili merciin yasaklama ve erteleme hallerini, güvenlik kuvvetlerinin görev ve yetkileri ile yasakları ve ceza hükümlerini içeren 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun adli yaptırımların belirlendiği 32, 33 ve 34 üncü maddelerinde kabul edilen suçlar ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Görevi yaptırmamak için direnme" kenar başlıklı 265 inci maddesinde kabul edilen suçlar, aynı hukuki konuyu düzenlediğinden, Türk Ceza Kanununa uyum sağlamak amacıyla Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32, 33 ve 34 üncü maddelerinde düzenlenen suçlar ile yaptırımlarının yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi amacıyla işbu kanun teklifi verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 526)

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun adli yaptırımların belirlendiği "Hükümet emrine karşı gelenler" kenar başlıklı 32 nci maddesinde düzenlenen suçun unsurları, Türk Ceza Kanununun "Görevi yaptırmamak için direnme" kenar başlıklı 265 inci maddesinde kabul edilen fiillerle benzerlik taşımakta ve aynı hukuki konuyu düzenlemektedir. Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesine atıf yapmak suretiyle, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32 nci maddesinde düzenlenen suçun unsurları ve yaptırımları yeniden belirlenmektedir.

Diğer yandan, 32 nci maddenin birinci fıkrasında düzenlenen suç işleyen düzenleme kurulu üyeleri hakkında, cezanın yarı oranında artırılarak hükmedilmesi öngörülmektedir.

Madde 2- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun adli yaptırımların belirlendiği "Toplantı ve yürüyüşe silahlı katılanlar" kenar başlıklı 33 üncü maddesinde düzenlenen suçun unsurları, Türk Ceza Kanununun "Görevi yaptırmamak için direnme" kenar başlıklı 265 inci maddesinde kabul edilen fiillerle benzerlik taşımakta ve aynı hukuki konuyu düzenlemektedir. Teklifin çerçeve 1 inci maddesiyle, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32 nci maddesinde düzenlenen suçun unsurları ve yaptırımları, Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesine atıf yapmak suretiyle, yeniden belirlenmektedir. Yapılan bu değişiklik dolayısıyla, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinde de değişiklik yapılmaktadır.

Diğer yandan, toplantı ve gösteri yürüyüşüne 23 üncü maddenin (b) bendinde sayılan ve bulundurulması suç kabul edilen silah veya araçları taşıyarak katılanlar hakkında, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla birlikte, ayrıca suç teşkil eden bu eylemden dolayı da ilgili kanun hükümlerine göre cezaya hükümlenmesi öngörülmektedir.

Madde 3- Teklifin çerçeve 1 ve 2 nci maddeleriyle, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32 ve 33 üncü maddelerinde yapılan değişiklikler ve Türk Ceza Kanununun "Suça iştirak" Bölümünde yer alan hükümler karşısında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 34 üncü maddesinde yer alan hükümlerin kaldırılması gerekmektedir.

Kaldırılan bu hükümlerin yerine, çocukların yasal olmayan toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak, bu suça bağlı olarak örgüt üyeliği ve toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında işledikleri propaganda suçundan mahkum oldukları cezaların, süresi aynı olmak koşuluyla, Çocuk Koruma Kanununun 5 inci maddesinde öngörülen çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak infaz edilmesini sağlayan hükümler konulmuştur. Belirtilen suçlardan ceza alan çocuklar ceza infaz kurumuna alınmayacak ve cezaları güvenlik tedbiri olarak infaz edilecektir. Ancak, bu hüküm, bu suçları ilk kez işleyen çocuklar bakımından uygulanabilecek, mükerrer olan çocuklar hakkında uygulanmayacaktır.

Madde 4- Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesinde, aynı Kanunun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen suçları işleyenler hakkında, ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis veya adli para cezalarının yarı oranında artırılarak hükümlenacağı düzenlenmiştir. Bu hüküm, çocuklar bakımından da geçerlidir. Yapılan düzenlemeyle, çocukların Terörle Mücadele Kanununun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen suçları işlemeleri halinde, haklarında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis veya adli para cezalarının Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesi gereğince ayrıca yarı oranında artırılmasının önüne geçilmektedir.

Madde 5- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, çocuklar bakımından bu fıkrafta yer alan koşullu salıverilme sürelerinin uygulanmaması ve aynı Kanunun 107 nci maddesinin diğer fıkralarında düzenlenen koşullu salıverilme müessesesine ilişkin genel sürelerin çocuklar hakkında uygulanması öngörülmektedir.

Madde 6- Maddeyle, Terörle Mücadele Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmak suretiyle, yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanmaları sağlanmaktadır.

Ayrıca, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması, seçenek yaptırımlara çevirme ve ertelemeye ilişkin yasakların yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocuklar bakımından ortadan kaldırılması için, Terörle Mücadele Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "onbeş yaşını tamamlamamış" ibaresi madde metninden çıkarılmaktadır.

Madde 7- Yürürlük maddesidir.

Madde 8- Yürütme maddesidir.

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 06/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Direnme

MADDE 32- Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşlerine katılanlar, ihtar ve zor kullanma yetkisinin kullanılmasına rağmen dağılmamakta ısrar ederlerse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Düzenleme kurulu üyeleri hakkında bu fıkra hükmüne göre verilecek ceza yarı oranında artırılarak hükmolunur.

İhtar veya zor kullanmaya rağmen kolluk görevlilerine karşı cebir veya tehdit kullanılarak direnilmesi halinde, Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesinde tanımlanan suçtan dolayı cezaya hükmolunur.

23 üncü maddede yazılı hallerden biri gerçekleşmeden veya 24 üncü madde hükmü yerine getirilmeden, yetki sınırı aşılarak, toplantı veya gösteri yürüyüşlerinin dağıtılması halinde, yukarıdaki fıkra yazılı fiilleri işleyenlere verilecek cezalar dörttebire kadar indirilerek uygulanabileceği gibi, icabına göre büsbütün de kaldırılabilir.”

MADDE 2- 2911 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 33- Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine 23 üncü maddenin (b) bendinde sayılan silah veya araçları taşıyarak katılanlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Silah veya aracın bulundurulmasının suç oluşturması halinde, ayrıca bu suçtan dolayı da ilgili kanun hükümlerine göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 3- 2911 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Çocuklara uygulanacak hükümler

MADDE 34- Çocukların,

a) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmaktan,

b) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmaya bağlı olarak örgüt üyeliğinden,

c) Toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında işledikleri propaganda suçundan,

mahkum oldukları cezalar, süresi aynı olmak koşuluyla, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak infaz edilir. Ancak, bu hüküm, bu suçlardan mükerrir olan çocuklar ile ateşli silah, mermi veya bıçak ya da patlayıcı maddelerle toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılan çocuklar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 4- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 5- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu fıkra hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 6- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun;

a) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi,

b) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "onbeş yaşını tamamlamamış" ibaresi,

yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No.: (1/775), (2/84), (2/407), (2/477), (2/508), (2/534), (2/711)

Karar No.: 29

24/6/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımızca, Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, 16/11/2009 tarihinde tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz, Kanun Tasarısını, 18/3/2010 tarihli 59 uncu toplantısında görüşmeye başlamıştır. Komisyonumuz, söz konusu Kanun Tasarısıyla, Samsun Milletvekili Osman ÇAKIR'ın 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100. Maddesinin 3. Fıkrasına Bazı Bentler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifini (2/84), Şırnak Milletvekili Sevhir BAYINDIR'ın Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifini (2/407), Hakkari Milletvekili Hamit GEYLANI'nın Türk Ceza Kanunu ve Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifini (2/477), İstanbul Milletvekili Ayşe Jale AĞIRBAŞ ve İki Milletvekilinin Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifini (2/508) ve Demokratik Toplum Partisi Grup Başkanı Mardin Milletvekili Ahmet TÜRK ve Grup Başkanvekilleri Van Milletvekili Fatma KURTULAN, Diyarbakır Milletvekilleri Gültaş KİŞANAK ve Selahattin DEMİRTAŞ ile onyedeki Milletvekilinin Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifini (2/534), İçtüzük'ün 35 inci maddesi gereğince birbiriyle ilgili görerek Kanun Tasarısı esas alınmak suretiyle birleştirilerek görüşülmesine karar vermiştir. Komisyonumuz, konunun daha ayrıntılı incelenebilmesi amacıyla yedi kişiden oluşan alt komisyon kurulmasına karar vermiştir.

Alt Komisyon, 31/3/2010 tarihinde Kanun Tasarısıyla, kanun tekliflerini, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile Gazi Üniversitesi Öğretim Üyeleri Prof. Dr. İzzet Özgenç ve Prof. Dr. Cumhur Şahin'in katılımlarıyla görüşmüş ve aynı gün raporunu Komisyonumuza sunmuştur.

Başkanlığımızca ayrıca, Bartın Milletvekili Yılmaz TUNÇ ve Batman Milletvekili Mehmet Emin EKMEK'in Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/711), 11/6/2010 tarihinde tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Söz konusu Kanun Teklifine, Diyarbakır Milletvekili Abdurrahman KURT'un, imza ile katılmak istediğine dair dilekçe de aynı gün Komisyonumuza ulaştırılmıştır.

Komisyonumuz, Kanun Teklifini (2/711), 16/6/2010 tarihli 60 ıncı toplantısında görüşmüş ve 18/3/2010 tarihli toplantısında birleştirilerek görüşülmesine karar verilen ve daha ayrıntılı incelenmesi amacıyla yedi kişiden oluşan alt komisyon tarafından görüşülen Kanun Tasarısıyla (1/775); (2/84), (2/407), (2/477), (2/508), (2/534) esas numaralı kanun teklifleri ile ilgili görerek birleştirilmesine ve daha önce kurulan alt komisyonun çalışmasına devam etmesine karar vermiştir. Alt Komisyon 21/6/2010 tarihinde, Kanun Tasarısı ile (1/775), (2/84), (2/407), (2/477), (2/508), (2/534), (2/711) esas numaralı kanun tekliflerini, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünden Genel Müdür, psikolog ve sosyal çalışmacı ile Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cumhur Şahin'in katılımlarıyla tekrar müzakere etmiş ve aynı gün raporunu Komisyonumuza sunmuştur. 31/3/2010 tarihli Alt Komisyon raporu ile 21/6/2010 tarihli Alt Komisyon raporu, birbirini tamamlayan bir bütünlük içinde olup, Komisyonumuz çalışmalarını tanzim edilen metin üzerinden yürütmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 526)

Komisyonumuz, 22/6/2010 tarihli 61 inci toplantısında Kanun Tasarısını, Alt Komisyonca hazırlanmış ve Komisyonumuza sunmuş olduğu metin üzerinden görüşülmesine karar vermiştir.

Tasarının geneli üzerindeki müzakereler sırasında Hükümet temsilcisi Adalet Bakanı Sadullah ERGİN tarafından;

Tasarıyla çocuk adalet sisteminde değişiklikler öngörüldüğü; bu bağlamda, çocukların Terörle Mücadele Kanununun 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde belirtilen suçları işlemeleri halinde, haklarında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis veya adli para cezalarının ayrıca yarı oranında artırılmasının önüne geçildiği, aynı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması suretiyle yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanmalarının sağlandığı; aynı Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması, seçenek yaptırımlara çevirme ve ertelemeye ilişkin yasakların yaş ayırımı yapılmaksızın terör suçu işleyen çocuklar bakımından ortadan kaldırıldığı; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının kapsam ve mahiyeti dikkate alınarak hükümlü veya tutuklulara verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikâyet başvurularında infaz hâkiminin, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan sonra karar vermesini sağlamak amacıyla bu yönde ilgili Kanunda değişiklik yapıldığı; Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinde tanımlanan göçmen kaçakçılığı suçuyla daha etkin mücadele edilmesi amacıyla değişiklik yapıldığı; infaz hâkimliklerinin yaptıkları görev gereği ceza infaz kurumlarıyla yoğun bağlantıları nedeniyle bu hâkimliklerin adliyelerde veya ceza infaz kurumlarında görev yapabilmelerini sağlamak amacıyla İnfaz Hâkimliği Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının yürürlükten kaldırıldığı

hususları ifade edilmiştir.

Diğer taraftan Komisyon üyeleri tarafından Kanun Tasarısının tümü ve maddeleri üzerinde müzakereler sırasında aşağıda belirtilen görüşler ifade edilmiştir:

Kamuoyunda taş atan çocuklar olarak ifade edilen, terör suçuna sürüklenen çocukların çocukluk yıllarını sırf toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katıldıkları için cezaevlerinde geçirmeleri, toplum vicdanını kanatmaktadır. Bu kabul edilemez bir durumdur. Bu nedenle terör suçuna sürüklenen çocukların sorunlarının hak ve adalet duygularını sızlatmayacak şekilde çözülmesi gerekmektedir.

Terörle mücadele kapsamında, çocuklarla ilgili sorun, özel soruşturma, yargılama, cezalandırma ve infaz rejimleri getiren Terörle Mücadele Kanununun kabul edildiği tarihten bu yana devam etmektedir. Ancak 2006 yılında Terörle Mücadele Kanununda 5532 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle bu sorun daha belirgin hale gelmiş ve hatta sorun daha da ağırlaşmıştır. Yapılması öngörülen değişiklikle hatadan bir nebze de olsa geri dönüş olmasına rağmen yapılan değişiklik yeterli değildir; bu değişikliklerin yanı sıra, Terörle Mücadele Kanununun 2, 5, 7 ve 17 nci maddelerinde ve Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinde de değişiklik yapılması gerekmektedir.

Geneli üzerinde müzakerelerden sonra Tasarı-Teklif benimsenmiş ve maddelere geçilmesi kabul edilmiştir. Tasarının maddeleri üzerinde aşağıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda değişiklik yapılmıştır.

Tekliflerin Tasarıyla birleştirilmesi sebebiyle Tasarının başlığı, kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla Alt Komisyonca "TERÖRLE MÜCADELE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI" biçiminde değiştirilmiştir. Yapılan bu değişiklik Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Alt Komisyonca 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32 nci maddesinde değişiklik öngören 2/711 esas numaralı Teklifin 1 inci maddesi, Tasarının 1 inci maddesi olarak kabul edilmiş ve aşağıda belirtilen gerekçelerle değişiklik yapılmıştır. Yapılan bu değişiklik Komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Maddenin birinci fıkrasında yer alan cezanın üst sınırı iki yıldan üç yıla çıkarılmış; böylece suçun yargılanmasında görevli mahkemelerin asliye ceza mahkemeleri olması sağlanmıştır. Yine aynı fıkra, bu suçu, toplantı ve gösteri yürüyüşünü tertip edenlerin işlemesi halinde, bu fıkra hükmüne göre verilecek cezanın yarı oranında artırılarak hükmolunacağı yönünde değişiklik yapılmıştır. Ayrıca maddenin son fıkrasında Türk Ceza Kanunu hükümleri ile paralellik sağlanması amacıyla redaksiyon yapılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkra ile ifade birliğinin sağlanması amacıyla değişiklik yapılmıştır.

Ayrıca ikinci fıkra, yapılan değişikliklerle, birinci fıkra, belirtilen suçun cebir ve şiddet kullanılarak işlenmesi halinde ayrıca Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesinden de cezaya hükmolunması sağlanmıştır.

Alt Komisyonca 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 33 üncü maddesinde değişiklik öngören 2/711 esas numaralı Teklifin 2 nci maddesi, Tasarının 2 nci maddesi olarak kabul edilmiş ve aşağıda belirtilen gerekçelerle değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklikler Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Maddeye, toplantı ve gösteri yürüyüşünün kanuna aykırı olması ve dağılmamak için direnilmesi hâlinde, ayrıca 32 nci madde hükümlerine göre cezaya hükmolunacağına dair fıkra eklenmiş ve bu hüküm dolayısıyla da maddenin birinci fıkrasında yer alan ceza miktarı indirilmiştir. Ayrıca, maddenin birinci fıkrasına, toplantı ve gösteri yürüyüşünde kullanılan silah veya araçların yaratacağı tehlike göz önüne alınarak silah ve araçların niteliğine göre hükmolunacak cezalar arasında bir ayrıma gidilmiştir. Bu bağlamda fıkraya "Silah veya aracın ateşli silah ya da patlayıcı veya yakıcı madde olması durumunda, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz." cümlesi eklenmiştir.

Alt Komisyonca 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 34 üncü maddesinde değişiklik öngören 2/711 esas numaralı Teklifin 3 üncü maddesi, Alt Komisyonumuzca söz konusu maddenin, Kanuna 34/A maddesi olarak bir ek madde biçiminde eklenmesi uygun görüldüğünden maddede bu yönde değişiklik yapılmış ve ayrıca maddede aşağıda belirtilen gerekçelerle değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik Komisyonumuzca da kabul görmüştür.

Maddede yer alan balta, keser, satır, molotof kokteyli gibi etkili silahların kapsam dışında kalmaması için maddeye "kesici veya delici" ibaresi ile "yakıcı" ibaresi eklenmiş, ayrıca madde redaksiyona tabi tutulmuştur.

Tasarının 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesinde değişiklik öngören 1 inci ve aynı mahiyetteki 2/711 esas numaralı Teklifin 4 üncü maddeleri, 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanununun 5 inci maddesinde değişiklik öngören 2 nci maddesi, 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesiyle 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanununa geçici 2 nci madde eklenmesi öngörülmektedir. Alt Komisyonca, söz konusu geçici maddenin 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanununa geçici 2 nci madde olarak eklenmesinin kanun tekniği yönünden uygun olmadığı düşüncesiyle anılan geçici madde, Tasarının geçici 1 inci maddesi olarak kabul edilmiştir. Alt Komisyonun bu tasarrufu, Komisyonumuzca da kabul görmüştür.

Tasarının 4 üncü maddesi redaksiyona tabi tutulmuş ve 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyonca, Tasarının 5 inci maddesi, uygulamada 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki katalog suçlar arasında yer alan suçların mutlaka tutuklanacağı; yer almayan suçların ise tutuklanmayacağı şeklinde yorumlandığı dikkate alınarak, devamlı ilavelerle sonu gelmeyecek bir uygulamaya yol açmamak için Tasarı metninden çıkarılmıştır. Bu tasarruf Komisyonumuzca da yerinde görülmüştür.

Tasarıya, aşağıda belirtilen gerekçelerle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını düzenleyen 231 inci maddesinin altıncı fıkrasının sonuna bir cümle eklenmesini öngören yeni çerçeve 7 nci madde Alt Komisyonca kabul edilmiştir.

Uygulamada hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesiyle yargı yoluna müracaat halinde beraat edeceğini düşünen sanığın bu hakkı elinden alınmaktadır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları itiraza tabi olup; uygulamada itiraz mercii kararları şeklen incelemektedir. Her iki durumda da sanığın suçsuzluğunu ispat amacıyla kararı temyiz incelemesine götürmesi mümkün değildir. Bu sebeple sanığın, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı olduğunu beyan etme ve dolayısıyla temyiz mahkemesinde beraat etme hakkının elinden alınmaması düşüncesiyle anılan hükmü ihdas eden madde eklenmiştir. Alt Komisyonca Tasarıya eklenen 7 nci madde Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

Tasarıya, Alt Komisyonca Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesine, dördüncü fıkra eklenmesini öngören düzenleme çerçeve 8 inci madde olarak eklenmiştir. Eklenen bu fıkra, 21/6/2010 tarihinde Alt Komisyonca yapılan toplantıda tekrar müzakere edilmiş ve aşağıda belirtilen gerekçelerle değişiklik yapılmıştır.

Düzenlemeyle, kural olarak çocukların, Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesine göre kurulmuş olan mahkemelerde yargılanmalarının önüne geçilmektedir. Ancak, istisnai olarak, Çocuk Koruma Kanununun 17 nci maddesindeki birleştirme hükümlerinin uygulanacağı durumlarda çocuklar yetişkinlerle birlikte yargılanabilecektir. Bu durumda çocuk hakkında, fiilen yargılandığı mahkeme bakımından geçerli olan muhakeme hukuku kuralları uygulanacağında şüphe bulunmama ile birlikte, uygulamada doğabilecek tereddütlerin giderilmesi bakımından değişiklik yapılmıştır. Tasarıya Alt Komisyonca eklenen 8 inci madde Komisyonumuzca da yerinde görülmüştür.

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinde değişiklik öngören 2/711 esas numaralı Teklifin 5 inci maddesi, 9 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 9 uncu maddesi ile benzer mahiyetteki 2/711 esas numaralı Teklifin 6 ncı maddeleri, Tasarının 9 uncu maddesinin (C) bendinin aşağıda açıklanan nedenlerden dolayı madde metninden çıkarılmak suretiyle 10 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarıya, Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin altıncı fıkrasına eklenen hüküm dolayısıyla intikal hükümlerinin ihdası amacıyla daha önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı, temyiz yolunun açılabilmesi bakımından geçici 2 nci madde eklenmiştir. Söz konusu geçici 2 nci madde Alt Komisyonumuzun 21/6/2010 tarihli toplantısında tekrar müzakere edilmiş ve uygulamada doğabilecek bir kısım tereddütlerin giderilmesi amacıyla değişiklik yapılmıştır. Alt Komisyonca eklenen geçici 2 nci madde Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

Tasarının 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddeleri ile 9 uncu maddesinin (C) bendi, anılan maddelerde ve bentte yer alan hükümlerin, müstakil olarak değerlendirilmesinin daha uygun olacağı düşüncesiyle Tasarı metninden çıkarılmıştır.

Tasarının 10 uncu ve 11 inci maddeleri, yapılan teselsül sebebiyle 11 ve 12 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının müzakereleri sırasında maddeler Komisyonumuzca redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Ali Öztürk</i>
Ankara	Kastamonu	Konya
Kâtip	Üye	Üye
<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Zekeriya Aslan</i>
Aksaray	Adıyaman	Afyonkarahisar
	(Son oylamaya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Ünlütepe</i>	<i>Osman Ertuğrul</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Afyonkarahisar	Aksaray	Bartın
(Ayrıışık oy gerekçesi eklidir)	(Son oylamaya katılmadı)	
	(Muhalefet şerhi var)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Emin Ekmen</i>	<i>Mehmet Tunçak</i>	<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>
Batman	Bursa	Denizli
Üye	Üye	Üye
<i>Celal Erbay</i>	<i>Hamit Geylani</i>	<i>Veysi Kaynak</i>
Düzce	Hakkari	Kahramanmaraş
(Son toplantıya katılmadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mevlüt Akgün</i>	<i>Turgut Dibek</i>	<i>Metin Çobanoğlu</i>
Karaman	Kırklareli	Kırşehir
	(Muhalefet şerhim vardır)	(Muhalefet şerhim var)
		(Son oylamaya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Cüneyt Yüksel</i>	<i>İhsan Koca</i>	<i>Ali Rıza Öztürk</i>
Mardin	Malatya	Mersin
(Son toplantıya katılmadı)		(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Rahmi Güner</i>	<i>Mustafa Hamarat</i>	<i>Rıdvan Yalçın</i>
Ordu	Ordu	Ordu
(Muhalefet şerhi ektedir)		(Muhalefet şerhi eklidir)
		(Son oylamaya katılmadı)
	Üye	
	<i>Ali İhsan Köktürk</i>	
	Zonguldak	
	(Muhalefet şerhim ektedir)	

AYRISIK OY

Adalet Alt Komisyon raporu için ileri sürülen muhalefet şerhinde de belirtildiği gibi hükümet,söz konusu kanun tasarısı ve teklifi, "kamuoyunda taş atan çocuklar" olarak anılan terör suçuna sürüklenmiş çocuklara,toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katıldıkları nedenle toplumsal vicdanı sızlatan cezalar verilmesi üzerine adaletsiz cezaya karşı toplumda oluşan tepki ve duyarlılık sonucu bu çocukların sorunlarının çözülmesi iddiası ile getirmiştir. Ancak ne yazık ki tasarısı ve teklif, getiriliş amacını gerçekleştirmekte çok yetersiz olduğu gibi komisyonda görüşmeler sonunda çocukların sorunlarını çözmeye yetecek bir metin üretilmemiştir. Muhalefetin bu konudaki yapıcı önerileri dikkate alınmamıştır. Ülkedeki konjonktüre göre yasa yapılmaz. Yasa, temel toplumsal ihtiyaçları gidermek amacıyla yapılır. Bu metnin bu nitelikte olmadığı açıktır.

Hukukun temeli, adalettir. Bir ülkede adalet, gücünü her şeyden önce toplum vicdanından alır.Hukuk devletinde; toplum vicdanını acıtan ve adalete dayanmayan hukuk sistemi kabul edilemez. Bu nedenle yasal düzenlemeler yapılırken hukukun temelini oluşturan adaletin gücünü aldığı toplumsal vicdanın sızlatılmamasına özen gösterilmesi gerekir düşüncesindeyiz. Bu nedenle; Kural olarak;

1-) Suça sürüklenen çocuk deyince sadece terör suçuna sürüklenen çocuk değil, başka suçlara sürüklenen çocukların varlığını da unutmamak gerekir. Her suçun cezası kanunda belirtilmiştir. Farklı suçların cezaları farklıdır. Failin çocuk olması halinde TCK 31. Maddesi uyarınca cezada indirim olacağı açıktır. "Kamuoyunda taş atan çocuklar" olarak anılan çocuklara, sırf toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılmış ve polise taş atmış olmalarından ötürü yaşlarından daha fazla ceza verilmesi, çocukluk ve gençlik yıllarını hapisanelerde geçirmek zorunda kalmaları toplum vicdanını kanatmakta olup, hiçbir surette kabul edilemez. Bu nedenle terör suçuna sürüklenen çocukların sorunları, hak ve adalet duygularını sızlatmayacak şekilde çözülmesi gerekir. Hukuk devletinde; çocuk ya da büyük hiç bir kimse, şiddete başvurmadığı halde sırf toplantı ve gösteri yürüyüşüne katıldı diye yakalanması, gözaltına alınması, tutuklanması ve cezalandırılması söz konusu olamamalıdır.

Bunun içindir ki; ister çocuk olsun ister büyük olsun bir kimsenin sırf toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılmasını suç kabul eden ve cezalandıran hükümlerin kaldırılması gerektiği düşüncesindeyiz.

2-) Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde taş atmayı, güvenlik güçlerine karşı silahlı direnme sayarak taşla mukavemet eden çocukların, son derece ağır cezalarla cezalandırılmalarının öngören yasa hükümlerinin bulunduğu ve bunların değiştirilmesi gerektiği bir gerçektir.

3-) Biz sadece çocukların değil, büyüklerin de hangi suçtan olursa olsun özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde yargılanmasına karşıyız. İster çocuk, ister büyük her kim olursa olsun, suç işleyen herkesin, hangi suçtan olursa olsun normal adli mahkemelerde yargılanması gerektiğini düşünüyoruz. Bu çerçevede çocukların, Çocuk Mahkemelerinde yargılanması gerekirken DGM'nin yerine getirilen CMK 250. madde kapsamındaki özel yetkili mahkemelerde yargılanmasını, son derece yanlış bulmaktayız.

4-) Bir yandan çocuk ceza adaleti sisteminin temel amacına uygun olarak çocuğun durumunun iyileştirilmesi ve "çocuğun eylemine orantılılık ilkesine uygun yaptırımlar uygulanması " amaçlanırken; diğer yandan terörle mücadeleyi zayıflatacak, zaafa uğratabilecek amaca hizmet etmemek gerekir. Yani "terör suçuna sürüklenen çocukların sorunlarını çözelim. Ancak terörle mücadeleyi de zaafa uğratmayalım." düşüncesindeyiz.

Komisyon metnini değerlendirdiğimizde; metnin yukarıda açıklanan nitelikte olmadığı anlaşılmalıdır. AKP hükümeti, her sorunda olduğu gibi çocukların sorunlarını çözmek gibi bir derdi olmadığını göstermiştir. Sırf "toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katıldı ve polise taş attı" diye çok ağır ceza alan çocuklarla ilgili toplumda oluşan duyarlılık ve tepkiler sonucu her konuda olduğu gibi bu konuda da " .. miş .. " gibi yaparak çocukların sorunlarını çözmüş gibi gözükteğüğü açıktır. Hukuktan yana gözükerek hukukun yok edilmeye çalışıldığı, demokrasiden yana gözükerek demokrasinin hiçe sayıldığı bir süreç yaşanmakta olduğu açıktır. Çünkü AKP hükümetinin amacı, gerçekten bu çocukların sorunlarını çözmek olsaydı; bu çocukların sorunlarını ve toplum vicdanını sızlatan uygulamaların nedenlerini tespit edip,o sorunları çözmeye ve nedenleri yok etmeye yönelik çözümler önermesi gerekirdi. Oysa AKP hükümetinin önerilerinin, çocukların sorunlarını çözmekten daha çok büyüklerin sorunlarını çözmeye yönelik olduğu düşüncesindeyiz. **AMAÇ KAMUOYUNDA "TAŞ ATAN ÇOCUKLAR" DİYE ANILAN TERÖR SUÇUNA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARI KURTARMAK MI? YOKSA TAŞ ATAN ÇOCUKLARIN SORUNLARINI ÇÖZER GİBİ GÖZÜKEREK SİLAH KULLANAN, MERMİ ATAN BÜYÜKLERİ KURTARMAK MI? BÜYÜKLERİN SORUNLARI ÇÖZÜLMESİN DEMİYORUZ. HÜKÜMET DOĞRUDAN BÜYÜKLERİN DE SORUNU OLDUĞU DÜŞÜNCEİNDE İSE; TAŞ ATAN ÇOCUKLARIN SORUNLARININ ARKASINA GİZLENMEDEN DOĞRUDAN BU KİŞİLERİN SORUNLARINA İLİŞKİN KANUN TASARISINI GETİRİRLER. İTİRAZ KONUSU, TAŞ ATAN ÇOCUKLARIN ARKASINA SİĞİNARAK TERÖR SUÇU İŞLEYEN BÜYÜKLERİN SORUNLARINI ÇÖZME ÇABASI VE ARAYIŞINA GİRİLMESİNEDİR.**

AMAÇ GERÇEKTEN TERÖR SUÇUNA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN SORUNLARINI ÇÖZMEK İSE; TASARININ VE TEKLİFİN, BU ÇOCUKLARIN SORUNLARINI DOĞURAN YASA HÜKÜMLERİNİ DEĞİŞTİRMESİ GEREKİRDİ. HÜKÜMET TERÖR SUÇUNA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN SORUNLU OLDUĞU YASA HÜKÜMLERİNE NEDEN DOKUNMAMIŞTIR? BU METİN, TOPLUMSAL BEKLENTİYİ KARŞILAMAYA YETECEK BOYUTTA DEĞİLDİR. Şöyle ki; çocuklar için sorun olan yasa maddeleri;

Terörle Mücadele Kanunu'nun; 2, 5, 7/2-a,b; 9; 13; 17. maddeleri, Türk Ceza Kanunu; 314; 220/6. ve 220/7. maddeleri,

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu; 32,33. maddeleri

Hükümet, çocukların sorunlu olduğu maddelerde doğrudan çocuklar yararına bir düzenleme getirmemektedir. Hükümet, ilk önce 10.11.2009 tarihli toplam 11 maddelik hükümet tasarısını TBMM Başkanlığına göndermiş, TBMM Başkanlığı bu tasarıyı, 16.11.2009 tarihinde Adalet Komisyonuna havale etmiş, Komisyon 2010 yılı mayıs ayında bu tasarıyı görüşmüş ve Alt Komisyonunda Terörle Mücadele Kanununun 5,9,13. maddelerinde değişiklik öngören hükümleri kabul edilmiştir. Buna göre çocukların, özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde yargılanması önlenmiş, terör suçlarında ceza miktarının 1/2 oranında artırılması hükmünden tüm çocuklar muaf tutulmuştur. Alt Komisyon 31.3.2010 tarihli raporunu hazırlamıştır. Daha sonra komisyon raporu ve tasarı bilinmeyen bir nedenle rafa kaldırılmıştır. 11 maddelik hükümet tasarısının, sadece 2 maddesi çocuklarla ilgili olup, diğer maddelerin çocuklarla hiçbir ilgisi yoktur.

Kamuoyunda komisyonda kabul edilen çocuklara ilişkin düzenlemenin çocukların sorunlarını çözmekte yetersiz olduğu düşüncesi hakim olunca toplumda yükselen tepki sonucunda bu kez alele acele AKP Milletvekilleri tarafından verilen "sözde teklif, özde hükümet tasarısı" olan metin, Adalet Komisyonunun 16.06.2010 günlü toplantısında tasarı ile teklif birleştirilmiş ve Alt Komisyona havale edilmiştir. Alt komisyonda görüşmeler kanun teklifi üzerinden yürütülmüştür. Adalet ana komisyonunun 22.6.2010 tarihli görüşmeleri Alt komisyon raporu üzerinden yürütüldüğü ve alt komisyon raporu, ana komisyonca hemen hemen aynen benimsendiği için ana komisyon raporu, bu yasa tasarısı ve teklifin getiriliş amacını gerçekleştirmek ve çocukların sorunlarını kökten çözecek niteliğinde olamamıştır.

Terörle Mücadele Kanununun 5. maddesinde değişiklik yapan teklifin 4. maddesi; önceki tasarrının 1. maddesi ile aynıdır. Teklifin, Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13. maddesinde değişiklik öngören 6. maddesi de, tasarrının 9. maddesinin a ve b bendinin aynıdır. Keza teklifin 5. maddesinde öngörülen hususla ilgili 31.03.2010 tarihli alt komisyonda görüşülmüş ve düzenleme yapılmıştı. Yani teklifin 4, 5, 6. maddelerinde daha önce 31.3.2010 tarihinde kabul edilen metinden farklı yeni bir değişiklik yoktur. Teklifin 1.,2. ve 3. maddeleri önceki tasardan ve önceki alt komisyon raporundan farklı yeni değişiklikler öngörmektedir.

Teklifin 1. maddesi ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasının 32. maddesinin 1.,2.,3. fıkrasında, teklifin 2. md. ile 33. md.de değişiklik öngörülmüş olup, getirilen değişikliklerin doğrudan çocuklarla bir ilgisi yoktur. Önerilen değişiklik, çocuklardan daha çok büyüklerin işine yaramaktadır. 2911 sayılı Yasanın 32. maddesine muhalefetten tutuklu, hükümlü sayısı toplamı 11 kişi olup bunun sadece 1 kişisi tutuklu çocuk olup 8'i tutuklu, 2'si hükümlü olmak üzere toplam 10 kişisi büyüktür. Yine 2911 sayılı Yasanın 33. maddesine muhalefetten tutuklu ve hükümlü sayısı toplamı 159 kişi olup, bunun 149 tanesi büyüktür. Bu rakamlar da göstermektedir ki getirilen değişikliklerden çocuklardan daha çok büyükler yararlanacaktır. **İtiraz edilen husus, kamuoyunda taş atan çocuklar olarak anılan çocuklarla ilgili düzenleme yapma adı altında çocuklardan daha çok büyüklerin yararlanacağı değişiklik yapıp, çocuklar için toplumu tatmin edecek, kamuoyunun çocuklar yönünden beklentisini karşılayacak bir düzenlemenin yapılmamış olmasıdır.**

Aynı şekilde 34/A olarak eklenen hüküm, 31.3.2010 tarihli alt komisyon toplantısında önerge ile getirilmiş, ancak çocukların sorunlarını tam olarak çözmediği, öte yandan da toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasasına muhalefetten yargılanan çocuklar dışında kalan tüm çocukları kapsam dışında bırakarak Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu nedenle komisyondan çekilmiş, ancak her nedense bu kez yeniden getirilmiştir.

Bu düzenlemeden toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasasına muhalefetten yargılanan çocukların bir kısmı sınırlı olarak yararlanacak, bu suçun dışındaki suçları işleyen çocuklar yararlanamayacaktır. Bu düzenleme, hem toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasasından yargılanan çocukların arasında eşitsizlik yaratmakta, hem de bu suç dışındaki suçları işleyen çocuklar arasında eşitsizlik yaratmaktadır. Adalet duygusunun güçlü olması; hukuk kurallarının herkese eşit uygulanması ile mümkündür. Eşitsizlik toplum vicdanını zedeler. Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı bu düzenlemenin, anayasanın eşitlik ilkesine uygun olarak düzenlenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Sonuç olarak komisyondan geçen metin, kamuoyunda taş atan çocukların içinde bulunduğu sorunları çözmeye konusunda çok yetersiz olup, toplumdaki adalet duygusunu tatmin etmekten uzaktır.

Ayrıışık oy gerekçesi sayğı ile sunulur. 24.06.2010

Halil Ünlütepe
Afyonkarahisar

Ali Rıza Öztürk
Mersin

Turgut Dibek
Kırklareli

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Rahmi Güner
Ordu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 526)

MUHALEFET ŞERHİ

1 - Tekliflerle birleştirilen tasarının görüşülme takvimi toplum vicdanını incitecek mahiyettedir.

AKP iktidarının terörle mücadelede gösterdiği zafiyetler, özellikle terör örgütünün taleplerinin karşılanması halinde terörün biteceği yanılgısı bugün yaşadığımız katlanılmaz eylemlerin en önemli sebepleri arasındadır.

MHP'nin bütün uyarılarına rağmen terör olgusunu etnik vurguyla tanımlama gafletinde bulunan iktidar terör örgütüyle ne yazık ki kavramsal paralellik noktasına gelmiştir.

İktidarın bu tarihi yanılgısı etkilediği medya kuruluşları ve güç odakları ile birlikte onbinlerce insanımızı katleden örgütün siyasallaşması sürecini doğurmuştur.

Oluşturulan bu atmosfer güvenlik güçlerinin mücadele azmini kırmış ordumuz iktidar tarafından bazı terörist eylemlerin faili olabilirmiş gibi kabul edilemez ithamlara maruz bırakılmıştır.

Sanatçılarla, sporcularla magazineli bir yapıya dönüşmüş açılım faaliyetleri karşısında "güzel şeyler olacak", "ümit verici gelişmeler olacak" diye bekleyen toplumumuz ardı ardına insanlıktan nasibini almamış örgüt üyelerinin eylemleri ile sarsılmış, "ağlamayacağı" propagandasıyla pazarlanan sürecin sonunda anaların göz yaşları sele dönüşmüştür.

Üç gün önce Şemdinli'de dün İstanbul'da yapılan saldırılarla 17 vatan evladı daha şahadet mertebesine ulaşmıştır.

Şehitlerimiz içinde 17 yaşında subaylık hayalleri ile zor şartlarda eğitimini sürdüren masum bir genç kızımızın varlığı yüreklerimizin acısını daha da artırmıştır.

Böyle bir atmosfer içerisinde, milletimizin ayakta olduğu, infial geçirdiği, üzüntünün öfkeye dönüştüğü, boğazların düğümlendiği bu atmosferde terörle mücadele bakımından alınması gereken önlemlerin konuşulacağı meclisimizde, terör örgütünü sevindirecek bir yasa çalışmasının sürdürülmesini içimize sindiremediğimiz için komisyon çalışmalarını terk etmek durumunda kaldık.

Halen mücadele edilen olgunun arka planını, amaçlarını, etkinliğini ve vahşiliğini algılamayan, terör örgütü olağan çalışma seyrimizi değiştirmesin kandırmacasının arkasına gizlenen iktidar ve ana muhalefet milletvekillerinden aynı duyarlılığı göstermelerini beklerdik. Ancak üzüntü vericidir ki beklentimiz temenniden öteye geçmedi.

2- Görüşülen tasarı memleketimizin dört bir yanında ağıtların yükseldiği bu günlerde görüşülerek incitici bir kayıtsızlık içinde olunmuştur. Ancak terörle mücadele genel mantığı içinde de eylemlerin bu ölçüde yaygınlaştığı, toplu şahadetlerin yaşandığı bu günlerde çocuk sempatikliğinden faydalanarak örgütün yeni bir zafer gibi propagandasını yapacağı, en azından yöntem bakımından ciddi mahsurlar taşıyan bu tasarının görüşülmesi isabetli olmamıştır.

MHP Türk milletinin mutluluğunu, istikbalini siyasi varlığının merkezine koymuş bir parti olarak çocuk ve gençlik konusuna ayrı bir önem vermektedir.

Bu konuda meclis zemininde bu güne kadar yaptığımız değerlendirmelerin ilham kaynağı sayın genel başkanımızın 16.03.2010 tarihli konuşmasıdır. Genel başkanımızın Partimizin programında ve seçim beyannamesinde yer alan hususların ışığında meseleye yaklaşımının ifade edildiği ilgili bölümü vicdanı olan, izan duygusunu kaybetmemişlere aynen tekrar hatırlatıyoruz **"Bizim için bir fikrin ötesinde bir ideal ve bir hayat tarzı olan milli değerlere saygı ve yüceltme ülküsünün devamlılığı, sağlıklı yetişecek nesillere ve mutlu, eğitilmiş, aydınlık çocukların varlığına bağlıdır.**

Toplumun geleceği bugünün çocuklarıdır. Onları sorumluluk sahibi, şuurlu, eğitilmiş fertler olarak yetiştirmek hem milletin ödevi, hem de devletin vazgeçilmez görevidir."

Partimiz, programında yer verdiği gibi; Çocukların;

- Hayat kalitesinin iyileştirilmesini,
- Geleceklerinin teminat altına alınmasını,
- Ailelerine, topluma ve devlete karşı sorumluluk duygularının geliştirilmesini,
- Suça ve sokağa itilmelerini, madde bağımlılığına yönelmelerini önlemeyi, ilke edinmiştir.

Yine bu kapsamda olmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi,

"Suç işleyen ve suça meyilli çocukların varsa aileleriyle işbirliği yapılarak eğitilmeleri, meslek edindirilmeleri suretiyle; ailesi olmayanların ise korunmaya alınması ve rehabilite edilmesi yoluyla topluma kazandırılmalarını" önemle savunmaktadır.

Özellikle son yıllarda silahlı terör eylemlerine paralel olarak sokakları ve caddeleri de eylem alanı olarak seçen terör örgütünün sivil itaatsizlik adını verdiği ayaklanma ve taşkınlıklarda çocukları ve gençleri kullanmaya başladığı hepinizin bildiği gerçeklerdir.

- PKK gösterilerinin malzemesi haline gelen çok sayıda çocuğun, polisi ve jandarmayı taşıdıkları,
- Araçları, evleri, dükkanları ve karakolları tahrip ettikleri de şahit olduğumuz gelişmelerdir.

Sokak eylemlerinde çocukların kullanmasında amaç,

- Cezaların çocuklar için hafifletici etkisinin olması,
- Çocukların kamu vicdanında duygu sömürüsüne yol açması,
- Aynı zamanda sokakların devlete meydan okumada adeta staj yeri olarak görülmesidir.

Biz elbette ki hiçbir çocuğun her hangi bir suça karışmasını isteyemeyiz ve dileyemeyiz. Böyle bir temenninin ve sürecin içinde de asla olamayız.

Bir çocuğun sırf taş attığı için yıllarca mahkum edilmesine ve adım adım terörist olmasına da sıcak bakamayız.

Ancak, kamuoyuna "taş atan çocuklar" olarak yansıyan gündemi dikkate aldığımızda, varsa bir suçun veya kusurun da karşılıksız kalmasına destek veremeyiz.

Bugün çocukken polise taş atanın, yarın büyüyünce Mehmetçiğe kurşun atmayacağından emin olacak bir çözüme, sayet ikna olursak elbette ki yanında yer alacağız.

Ne var ki, kamu vicdanını yaralayan bu vakianın çözümünü sağlayalım derken, PKK güdümündeki aileler ile çocuklarına, polisi ve karakolu taşıma serbestliği verilmesine de göz yummayız.

Yarın yaygınlaşacak eylemlerde, araçları yanan, evleri tahrip olan, dükkanları hasar gören veya kendileri bizzat mağdur olan vatandaşlarımıza vereceğimiz hesabı da mutlaka dikkate alırız.

Bu son derece hassas dengelere dayanan konunun bütün yönleriyle incelenmesinde yarar vardır.

Çünkü sorun üzerinde tartışıldığı gibi sadece hukuki değil, aynı zamanda adli, siyasi ve sosyaldır.

- Çocukları taş atmaya iten nedenler ve şahıslar tespit edilmedikçe,
- Bu yaştaki evlatlarımız, taşlamaya, patlayıcı atmaya veya ateşe vermeye sevk eden mihraklar engellenmedikçe,
- Bu çocukların ailelerine sorumluluk ve yükümlülük verilmedikçe,
- Okullarda, özel ortamlarda eğitilmedikçe, aileleri iş ve aş sahibi yapılmadıkça,
- Şiddete meyletmelerinin arkasındaki gerçek nedenler ortadan kaldırılmadıkça,

• Ülkemin başka yerinde milyonlarca çocuğun aklından bile geçmeyen saldırganlığı neden bu çocukların yaptığı kaynağından bulunmadıkça, bu konunun çözülmesi mümkün değildir.

Özellikle yörede, çocuk yaşta evliliklerin yapıldığı, töre cinayetlerinde çocukların kullanıldığı, kapkaç, kundaklama gibi suçlarda çocuğun sokağa salındığı düşünülürse sorun yalnızca "taş atan çocuklar" ekseninde yorumlanmamalıdır.

Bu iptidai sosyal zihniyetin açıkça çocuk istismarıdır ve yalnızca taş atmakla kalmamaktadır. Çok daha önemli ve ciddidir.

Yıllardan beri ihmal ettiği bu konuyu özellikle açılım denilen yıkım paketi ile hatırlayan hükümet, bu konuda bugüne kadar;

- Hangi sosyal ve pedagojik tedbirleri almıştır, almaya çalışmıştır?
- Aileleri ile nasıl bir rehabilitasyon ve tedbir arayışını başlatmıştır?
- Terör odaklarıyla kurulan hangi bağları ortaya çıkartmış, hangisini önlemiştir?
- Yoksulluğun pençesine düşmüş aileler için hangi çareleri getirmiştir?
- Valilerin münferit tedbirleri ile polislerin şekerleme dağıtması dışında nasıl çözüm arayışına yönelmiştir?
- Ve bütün bunlardan ne sonuç almıştır da şimdi sıra yasa değişikliğine gelmiştir?

Bizim cevabını duymak istediğimiz sorular bunlardır.

Elbette ki gerekiyorsa yasa da değiştirilebilir. Bu da çarelerden birisi olabilir.

Daha kapsamlı ve derinliği olan çözümler üzerinde siyasetçilerin uzlaşmasından önce, eğitimcilerin, sosyologların, hukukçuların işbirliği aranmalıdır.

Yoksa sadece kanun çıkararak bu sorunun ortadan kaldırılması söz konusu bile olmayacaktır.

Taş atmak bir çocuk hakkı, çocukları sokaklara sürmek de insan hakkı değildir ve olmamalıdır.

Partimiz, konuyu bu mecraya dönüştürecek hiçbir sözde tedbirin yanında yer almayacaktır ve destek vermeyecektir.

Hükümetin Devlet Bakanı basına verdiği beyanatta bu çocuklara "taş atan değil, suçta itilen ve istismar edilmiş çocuklar" olarak tanımlanmasını talep etmiştir ve elbette ki doğrudur.

Ne var ki yaptıkları suçta ki öyledir, onları arkalarından bu suçta itenler de cezasız kalacaksa bilinmelidir ki sorunun çözümü yanlış yerde aranmaktadır. Bu meseleyle ilgili herkes için en sağlıklı değerlendirme bu şekildedir.

3- İktidar iyi niyetli değildir. Tasarının daha önce alt komisyonda görüşülen ilk halinde iktidar çocukların arkasına saklanarak, terörist başını tekrar yargılanmasının önünü açmak istemiş konu partimiz tarafından kamuoyuna duyurulduktan sonra bu madde alt komisyonda metinden çıkarılmıştır.

Ancak bu kez bakanlıkça hazırlandığı anlaşılan yeni bir teklif ile yine çocukların arkasına saklanarak yetişkinlerin de faydalanacağı hükümler getirilmiştir.

4. Tasarı anayasaya aykırıdır. Ceza evlerinde farklı suç tiplerinde yatan yüzlerce çocuk bulunmasına rağmen yalnızca tasarıdaki suç tipleri bakımından örtülü af niteliğinde düzenleme yapılması kamu vicdanını yaraladığı gibi eşitlik ilkesine de aykırıdır.

5- Ayrıca TMK beşinci maddesinde terör suçları bakımından öngörülen artırımın çocuklar bakımından uygulanmayacağına ilişkin dördüncü maddedeki düzenleme de hem kanun tekniğine uygun değildir hem de açıkça anayasaya aykırıdır.

Kanunda tanımlanan bir suçun cezasını failer bakımından farklılaştırmak hukuk cehaletinin en tipik örneklerinden biri olmuştur. Bu mantığa göre mesela adam öldüren kadınlara, yaşlılara farklı cezalar öngörülebilecektir. Hukuk adına kabul edilemez bir durumdur. Bir suç, işleyenin yaşına, cinsiyetine, eğitimine ya da başka bir özelliğine göre daha az zararlı, daha az kötü şekilde değerlendirilemez. Bunun içindir ki ceza kanunlarının genel hükümlerinde failerin özelliklerine göre genel düzenlemeler ve indirimler öngörülmüştür.

6- Bütün ısrarlarımıza rağmen alt komisyon ya da esas komisyonda meseleyi uzmanları ile akademisyenlerle tartışmak mümkün olmamıştır. Komisyon kimi temsil ettiği bilinmeyen bir takım propagandistleri dinlemeye değer görmüş ancak terör uzmanları ve sosyologlar çağrılmamış, karar örnekleri getirilmemiş, yapılacak düzenlemenin etkileri değerlendirilememiştir.

Aşlında örtülü bir af niteliğindeki bu düzenlemeyle söz konusu suçlar yaptırımsız bırakılmaktadır. Yapılan iş güvenlik tedbiri yalanının arkasına gizlenip, bu suçları yaptırımsız hale getirmektedir. Tedbir olarak ifade edilen eğitim, bakım gibi infaz niteliği taşımayan, kontrol imkanı olmayan hususlar düzenlemeyi bir istismar aracına dönüştürmektedir. En azından bu düzenlemeye imza atanlardan oy verecek olanlardan tahliyelerin şarta bağlanması hassasiyetini göstermelerini beklemek kendileri açısından bir niyet göstergesi olacaktır.

7- Bu düzenleme terör örgütü bakımından tam bir zafer olarak propaganda edilecekken, devletimiz bakımından acziyetin sınırının kaybolduğu nokta olarak değerlendirilecektir. Terör örgütüncü bu çocukların suça itilmesine karşın hiçbir önlem almayan, azmettirenleri yakalayıp cezalandırmayan, cezalarını örgütün etki alanı dışında tam bir eğitim kompleksi haline dönüştürülecek infaz kurumlarında rehabilite ederek infaz etmeyen çocukları sadece ucuz bir propagandanın konusu olarak, gören iktidarı uyarıyoruz.

Yapılan düzenlemeyle bu suçları bir kez işlemek cezasız hale gelmektedir. Sırf bu nedenle bu özendiricilikten faydalanarak daha önce suça bulaşmamış halde bulunurken örgüt tarafından güvenlik güçlerine karşı suça itilecek her çocuğun sorumlusu iktidar olacaktır.

Diğer önlemler alınmadan ceza evlerinden çıkacak ve örgütün bizim sayemizde çıktınız diye sahiplenip küçük kahramanlar diye Habur görüntülerine benzer tabloların aktörü haline getirilerek böylece daha büyük suçların muhtemel faili olacak çocukların tek sorumlusu iktidar olacaktır.

Tıpkı töre cinayetlerinde olduğu gibi yaş küçüklüğü indirimlerinden faydalanabilmek adına bu çocuklara işlettirilecek terör amaçlı öldürme, kaçakçılık gibi suçların ve bu suçların zarar vereceği hayatların sorumlusu iktidar olacaktır.

Bu sebeplerle bir kez daha samimi bir çağrıda bulunduğumuz iktidarı, milletimizin düşmanlarını sevindiren açılım sürecinden vazgeçirmeye, topyekün terörle mücadeleyi başlatmaya, çocuk suçluluğu meselesini uzmanlarıyla değerlendirip, bütün yönleriyle ele almaya, çocuklarımızı suçtan uzak tutup, suça itilmişlerin tekrar topluma kazandırılmasına imkan sağlayacak yasal düzenleme ve gerekli kurumları oluşturmaya davet ediyoruz. Bu düşüncelerle muhalefet şerhimizi arz ederiz.

Rıdvan Yalçın

Ordu

Metin Çobanoğlu

Kırşehir

Osman Ertuğrul

Aksaray

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 526)

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye, çocuk hakları alanında en kapsamlı çalışma özelliğine sahip olan BM'nin Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ni imzalamış ve usulüne uygun olarak onaylamak sureti ile 1995 yılında yürürlüğe sokmuştur. Yine 2005 yılında Çocuk Koruma Kanunu çıkartılmış, bu anlamda olumlu bazı gelişmeler yaşanmıştır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Yasası, her ne olursa olsun, her ne fiil gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin 18 yaş altındaki tüm bireyleri çocuk olarak kabul etmektedir ve çocukların kendilerine tanınan tüm hakları kullanmalarını sağlayıcı, destekleyici ve koruyucu tedbir kararları alacak bir yaklaşım öngörmektedir.

3713 Sayılı Terörle Mücadele Yasasının çocuklarla ilgili uygulama kapsamı ve hükümleri genel kanun olan Türk Ceza Yasası başta olmak üzere, çocuklar hakkında benimsenmiş uluslar arası sözleşmelere ve ilgili protokollere, Çocuk Koruma Yasasına ve Anayasa'da düzenlenen hukuk devleti ve eşitlik gibi ilkelere aykırılık teşkil etmekte ve eşitler arasında eşitsizlik yaratmaktadır.

Çocuklarla ilgili bu sorun, Terörle Mücadele Yasasının kabul edildiği 1991'den beri vardır. Ancak 2006 yılında yine AKP hükümeti döneminde yapılan değişiklikle bu sorun daha görünür hale gelmiş ve sorun daha da ağırlaşmıştır.

Genel olarak tüm çocuklara ilişkin yetişkinlere özgü soruşturma ve yargılama sorunu Türk Ceza Hukuku sistemi kurulduktan beri var olan ve yakın geçmişte çözümü için adımlar atılan bir sorundur. Çocuk Koruma Kanunu, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuk Mahkemeleri, Çocuk Büroları bu çözüm sürecinin hukuksal ve yapısal araçlarından öne çıkanlardır. Ancak çocukları etkileyen Terörle Mücadele Yasasının yarattığı özel soruşturma, özel yargılama, özel cezalandırma ve özel infaz rejimi sorunları 1991'den itibaren ortaya çıkmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken konu, sorunun Terörle Mücadele Yasası mağduru çocukların sadece yetişkinler gibi işleme maruz kalmalarından değil, "terör suçları"na özgü olarak ve yetişkinler için geliştirilmiş olan özel soruşturma, yargılama, cezalandırma ve infaz rejimlerine çocukların da maruz bırakılmalarından doğmasıdır. Yani Terörle Mücadele Yasası mağduru çocuklar hem genel olarak hem de özel aynı süreçte iki kez çocuk hakları ihlal edilerek mağdur edilmektedir.

Tasarıda, Terörle Mücadele Yasasının 3 maddesinde değişikliğe gidilmektedir. Bu maddeler 5, 9 ve 13 üncü maddelerdir. Bu değişiklikler son derece önemli ve olumludur. Ancak ne yazık ki, şu an binlercesi hakkında soruşturma açılan, yüzlercesi tutuklanan ve on yıllarca ceza istemiyle yargılanan çocukların mağduriyetini karşılamaktan oldukça uzaktır. Terörle Mücadele Yasasında tasarıda yer alan bu üç maddenin yanı sıra, 2, 7 ve 17 nci maddelerinde de değişiklik yapılmalıdır. Bu anlamda vermiş olduğumuz değişiklik önergelerinin hiçbiri kabul edilmemiştir.

Örgüt üyesi olmasa bile gösterilere katılmak nedeniyle örgüt üyesi gibi cezalandırılan çocuklarla ilgili bu uygulama çocukların gerçekten örgüt üyesi olanlardan çok daha fazla ceza almalarına neden olmaktadır. Buna neden düzenleme Terörle Mücadele Yasasının 2 nci maddesi ile Türk Ceza Yasası'nın 314 üncü maddesinin yollamasıyla Türk Ceza Yasasının 220 nci maddesinin altıncı fıkrasıdır. Bu düzenlemelere göre örgüt üyesi olmasalar bile örgüt adına suç işleyenler örgüt üyesi gibi cezalandırılmaktadır.

Çocukların sadece gösterilere katılması nedeniyle bu maddelerden cezalandırılmasının yolunu da Yargıtay Ceza Kurulu'nun Esas: 2007/9-282 Karar: 2008/44 Karar Tarihi: 04/03/2008 tarihli kararı açmıştır.

Terörle Mücadele Yasası'nın 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan bir gösteride yüzlerin kısmen ve tamamen kapatılmasını örgüt propagandası suçu sayarak cezalandıran hüküm, çocuklara da uygulanmaktadır.

Yine Terörle Mücadele Yasasının 17 nci maddede yer alan bu kanun kapsamına giren suçları işleyenler hakkında ağırlaştırılmış disiplin ve şartlı salıverme hükümleri çocuklara da uygulanmaktadır. Ne yazık ki, bu hükümlerin hiçbiri komisyon gündeminde yer alan diğer yasa tekliflerinde olmasına rağmen tasarıya alınmamıştır.

Yine verdiğimiz değişiklik önergelerimizde dile getirdiğimiz ve daha önce verilmiş olan bazı yasa tekliflerinde ele alınmasına rağmen, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 28/4 ve 23/b maddeleri değiştirilmemiştir. Anılan bu maddeler taş atmayı silahlı eylem saymaktadır. Bu yasada belirttiğimiz bu hükümler de çocukların ağır ve orantısız cezalar almasının diğer bir nedenidir.

Sonradan verilen yasa teklifiyle, tasarıya eklenen ve 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasının 3 maddesinde değişiklik yapan hükümler de, hadiseyi çözmekten uzak kalmış, çocukların mağduriyeti önlenememiştir.

Şöyle ki; düzenlemeyle 2911 Sayılı Yasaya eklenen 34/A maddesi, var olan hukuksuzlukları ve dolayısıyla yaşanan sorunları ertelemeye ve de örtmeye yönelik pozitif hukuk mantığına aykırı, siyasi bir hamledir.

Binlerce çocuğun yaşadığı trajedi neticesinde, ulusal ve uluslar arası kamuoyunun baskısıyla da hükümet sözde bir "iyileştirme" yoluna giderek, hadisenin üstünü kapatmayı amaçlamıştır.

Sadece bir gösteriye katıldığı gerekçesiyle, 3 hatta 5 ayrı suçtan dolayı yargılanıp ceza alan bu çocuklar, yine "terörist" muamelesi görmekte ve bu suçlardan dolayı yargılanıp ceza alacaklardır. Yapılan değişiklikte sadece bir gösteriye katıldığı gerekçesiyle 5 ayrı suçtan ve de onlarca yıl hapis cezası ile yargılanmalarının önüne geçilmemektedir. Suç ve ceza arasındaki orantı, hukukun temel ilkesidir. Dengenin bozulması; yaşamın bozulması ve hukukun yozlaşmasıdır.

Bu adaletsiz ve de hukuk mantığına aykırı düzenlemeler, yasalardaki yerini yine korumaktadır. Asıl yapılması gereken bu hukuk dışı düzenlemelerin değiştirilmesi idi.

Tasarıyla bu çocuklar yine aynı suçlardan yargılanıp ceza alacaklar. Sadece bir kereliğine mahsus, bu "suçların" cezasını cezaevinde değil, infaz süresi boyunca çocuklara özgü güvenlik tedbirleri şeklinde çekeceklerdir.

Kaldı ki çocuklara özgü bu güvenlik tedbirleri yine çocukların özgürlüklerini kısıtlamakta; çocukların kendilerini "suçlu", "toplumdan itilmiş" olarak yaşamalarına neden olacaktır.

Bu aynı zamanda; çocukları aile ortamından kopararak, negatif bir psikolojiye terk etme olacaktır.

Ayrıca maddeye eklenen "mükerrerlik" şartı da, hem yaşanan gerçekliklere hem de hukuk mantığına aykırı olduğu düşüncesindeyiz. Ve Türk Ceza Yasası'ndaki düzenlemeyle çelişmektedir.

Şöyle ki; TCK Madde 58/5, "fili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekrür hükümleri uygulanmaz" denilmektedir. Bu nedenle çocukları mükerrer suçlu kapsamında görme; yürürlükteki Türk Ceza Yasasına, dolayısıyla Anayasa'ya, Çocuk Haklarına ve Uluslararası Temel Sözleşmelere de aykırıdır.

Ayrıca, 12 yaşındaki bir çocuğun mükerrerlik kavramını ve sonuçlarını algılayabilecek muhakeme ve temyiz kudretinin olmadığı da hukuki bir saptamadır. Bu çocukların yeniden bir gösteriye katılması ya da katılmaksızın gözaltına alınıp tutuklanması, ne yazık ki ülkemizin bir gerçeği ve de çok olağan bir durum haline gelmiştir. Bu nedenle bu tasarinin yasalaşmasının üzerinden daha bir yıl bile geçmemişken, cezaevleri yine "terörist" muamelesi gören çocuklarla dolup taşacaktır.

Çocukların kolayca tutuklanmasının önüne geçilmesi için Ceza Muhakemeleri Yasası'nın 100 üncü maddesine ilişkin vermiş olduğumuz değişiklik önermeleri de kabul edilmemiştir. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 37 nci maddesinin (b) fıkrasına göre, çocukların tutuklanması en son başvurulacak ve en kısa süre ile tutulacak bir tedbirdir.

Ayrıca Çocuk Koruma Kanunu'nun 19, 21 ve 23 üncü maddelerinde değişiklik yapılmasını öngören değişiklik önerimiz de kabul edilmemiştir. Söz konusu yasanın bu maddeleri, cezaların ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geriye bırakılması bakımından sınır 3 yıl olarak kabul edilmiştir. Oysaki, çocukların tutuklanmaması ve mağdur edilmemesi için bu sınırın en az 5 yıla çıkartılması gerekir.

Tasarının ilk halinde yer alan olumlu hükümlerden bir tanesi olan yargılanmanın yenilenmesine ilişkin düzenlemeler de, alt komisyon çalışmasında taslaktan çıkartılmıştır. Diğer muhalefet partilerinin kendilerince, Abdullah Öcalan'a yeniden yargılama yolunun açılacağı varsayımı üzerine, söz konusu düzenlemelerin taslaktan çıkartılmasına neden olmuştur.

Oysa ki, hukuk düzenlemeleri kuşkular ve acabalar üzerine kurulamaz. Her hukuki düzenleme, genellik ve eşitlik ilkesi gereğince herkesi kapsar. Özel-şahsi istisnalar, hukukun doğasına aykırıdır. Bu endişe ve korkunun hiçbir yeri yoktur.

Ayrıca her hukuki düzenlemedeki lehe olan hükümler, herkes için makale şamildir. Kaldı ki, böylesi pozitif bir gelişmeden de başka yurttaşların da yararlanması söz konusu olacaktır.

Şöyle ki:

Bu değişikliğe göre, AİHM'nin vermiş olduğu kesin kararlarına rağmen aralarında Hulki Güneş davasının da bulunduğu 208 davada yargılamanın yenilenmesi istenemeyecektir.

Bireye özgü, hukuk yaratma, onun evrensel hukuktan kaynaklı haklarını bloke etme, o hakları yok sayarak ve dolayısıyla başka yurttaşların hukukunu da engellemek, ilkel kabile hukuklarında bile olumlu karşılanamayacağı ortadır.

Özce anlattığımız nedenlerden ötürü, tasarının bu haliyle yasalaşması halinde çocukların mağduriyeti giderilemeyeceğinden ve hukukun temel ilkelerinin yok sayılması nedeniyle tasarının bu haline karşı olduğumuzu bildiririz.

Muhalefet şerhimizi saygıyla sunarız.

Hamit Geylani

Hakkâri

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
**TERÖRLE MÜCADELE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 2- 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Disiplin cezasına karşı yapılan şikayet üzerine infaz hakimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hakimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir."

MADDE 3- 4675 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş ve infaz hakimliğinin incelemesinden geçmiş disiplin cezalarına karşı, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde yeniden yapılan başvurular, bu Kanunla değişik 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında öngörülen usulle karara bağlanır."

MADDE 4- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasının sonuna "Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi cezaya hükümlenir." cümlesi ile aynı maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(2) Suçun, mağdurların;

a) Hayatı bakımından bir tehlike oluşturması,

b) Onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi,

hâlinde, verilecek ceza yarısından üçte ikisine kadar artırılır."

MADDE 5- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Soykırım, insanlığa karşı suçlar ve göçmen kaçakçılığı (madde 76, 77, 78, 79),"

MADDE 6- 5271 sayılı Kanunun 319 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Yargılamanın yenilenmesi istemi;

a) Kanunda belirlenen şekilde yapılmamışsa,

b) Yargılamanın yenilenmesini gerektirecek yasal hiçbir neden gösterilmemiş veya bunu doğrulayacak deliller açıklanmamışsa,

c) Daha önceki yargılamanın yenilenmesi başvurusu, istemin esassız olması nedeniyle reddedilmiş ve aynı sebebe dayanılarak yeniden yenileme talebinde bulunulmuşsa,

kabule değer görülmeyerek reddedilir."

MADDE 7- 5271 sayılı Kanununun 321 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "(a) ve (b) bentleri" ibaresi "(a), (b) ve (f) bentleri" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- (1) Haklarında verilen ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiği ve hükmün bu aykırılığa dayandığı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olanlardan, Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ikinci fıkrası çerçevesinde yargılamanın yenilenmesi yoluna başvuramayanlar ile yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunmuş olup da, bu istemi, aynı nedenle reddedilmiş olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunabilirler.

(2) Bu Kanun yürürlüğe girmeden önce yapılan yeniden yargılama talepleri Ceza Muhakemesi Kanununun 321 inci maddesi gereğince istemin esassız olması nedeniyle reddedilenler, birinci fıkradaki haktan yararlanamaz."

MADDE 9- A) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun;

1) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi,

2) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "onbeş yaşını tamamlamamış" ibaresi,

B) 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası,

C) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 311 inci maddesinin ikinci fıkrası, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı V.

E. Günay

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 526)

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
**TERÖRLE MÜCADELE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Direnme

MADDE 32- Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşlerine katılanlar, ihtara ve zor kullanmaya rağmen dağılmamakta ısrar ederlerse, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suç, toplantı ve gösteri yürüyüşünü tertip edenlerin işlemesi halinde, bu fıkra hükmüne göre verilecek ceza yarı oranında artırılarak hükmolunur.

İhtara ve zor kullanmaya rağmen kolluk görevlilerine karşı cebir veya tehdit kullanılarak direnilmesi halinde, ayrıca 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesinde tanımlanan suçtan dolayı da cezaya hükmolunur.

23 üncü maddede yazılı hallerden biri gerçekleşmeden veya 24 üncü madde hükmü yerine getirilmeden yetki sınırı aşılıarak toplantı veya gösteri yürüyüşlerinin dağıtılması halinde, yukarıdaki fıkralarda yazılı fiilleri işleyenlere verilecek cezalar, dörttebire kadar indirilerek uygulanabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.”

MADDE 2- 2911 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 33- Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine 23 üncü maddenin (b) bendinde sayılan silah veya araçları taşıyarak katılanlar, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Silah veya aracın ateşli silah ya da patlayıcı veya yakıcı madde olması durumunda, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz. Silah veya aracın bulundurulmasının suç oluşturması halinde, ayrıca bu suçtan dolayı da ilgili hakkında kanun hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

Toplantı ve gösteri yürüyüşünün kanuna aykırı olması halinde ve dağılmamak için direnildiği takdirde, ayrıca 32 nci madde hükümlerine göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 3- 2911 sayılı Kanuna 34 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Çocuklara uygulanacak hükümler

MADDE 34/A- Çocukların;

- Bu Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılmaktan,
- Bu Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmaya bağlı olarak örgüt üyeliğinden,
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında işledikleri propaganda suçundan,

mahkum oldukları cezalar, süresi aynı olmak koşuluyla, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak infaz edilir. Ancak bu hüküm, bu suçlardan mükerrir olan çocuklar ve ateşli silah, mermi, kesici veya delici ya da patlayıcı veya yakıcı maddelerle toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılan çocuklar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 4- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 5- 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.”

MADDE 6- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, aynı maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.”

“(2) Suçun, mağdurların;

a) Hayatı bakımından bir tehlike oluşturması,

b) Onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi,

hâlinde, verilecek ceza yarısından üçte ikisine kadar artırılır.”

MADDE 7- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.”

MADDE 8- 5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 17 nci maddesinin birleştirmeye ilişkin hükümleri saklı kalmak üzere çocuklar, bu madde hükümlerine göre kurulan mahkemelerde yargılanamazlar ve bu mahkemelere özgü soruşturma ve kovuşturma hükümleri çocuklar bakımından uygulanmaz.”

MADDE 9-13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin dördüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu fıkra hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.”

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş ve infaz hâkimliğinin incelemesinden geçmiş disiplin cezalarına karşı, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde yeniden yapılan başvurular, 4675 sayılı Kanunun bu Kanunla değişik 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen usulle karara bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmiş olanların, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren onbeş gün içinde mahkemeye başvurmaları halinde, mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı geri alınır ve Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin yedinci fıkrasındaki kayıtla bağlı olmaksızın, başvuruda bulunan sanık hakkında yeniden hüküm kurulur.

MADDE 10- A) Terörle Mücadele Kanununun;

1) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi,

2) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “onbeş yaşını tamamlamamış” ibaresi,

B) İnfaz Hâkimliği Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 11- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

